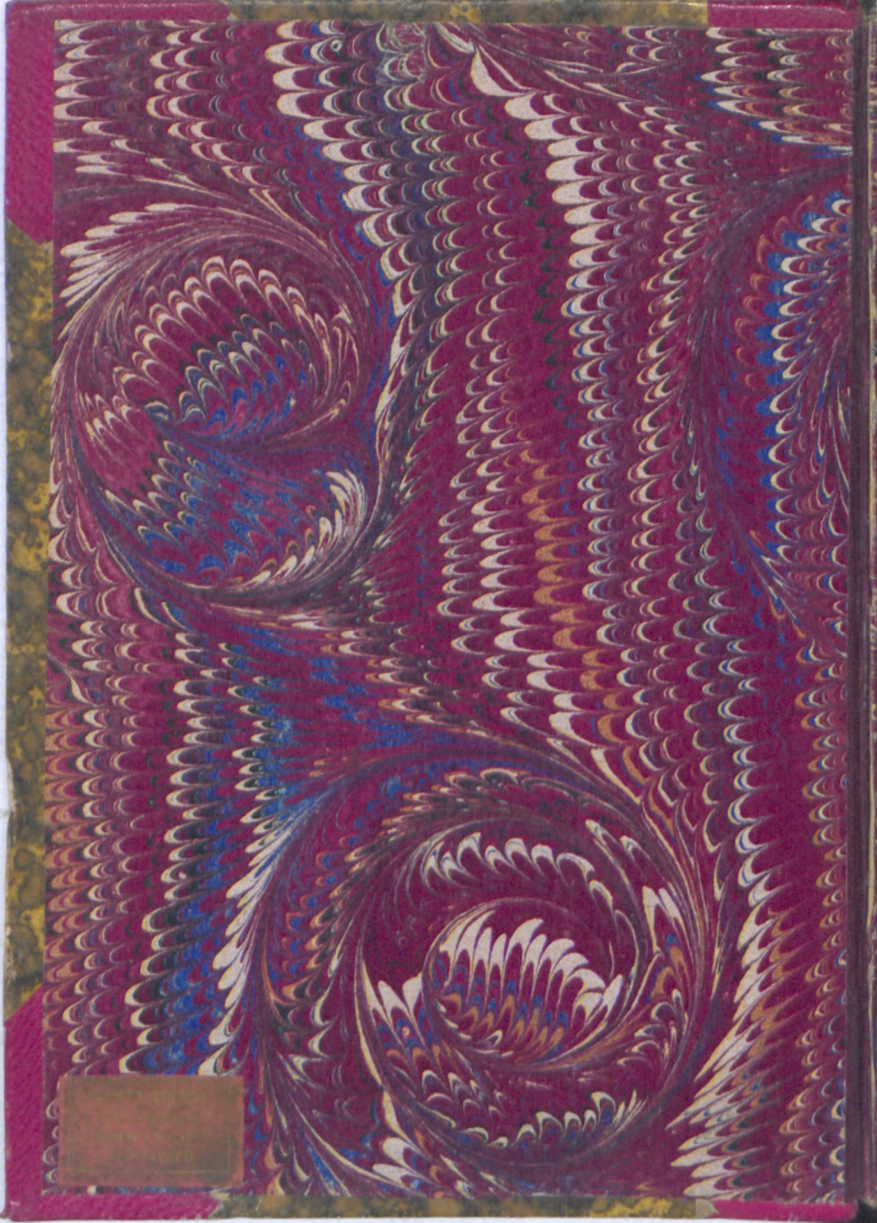
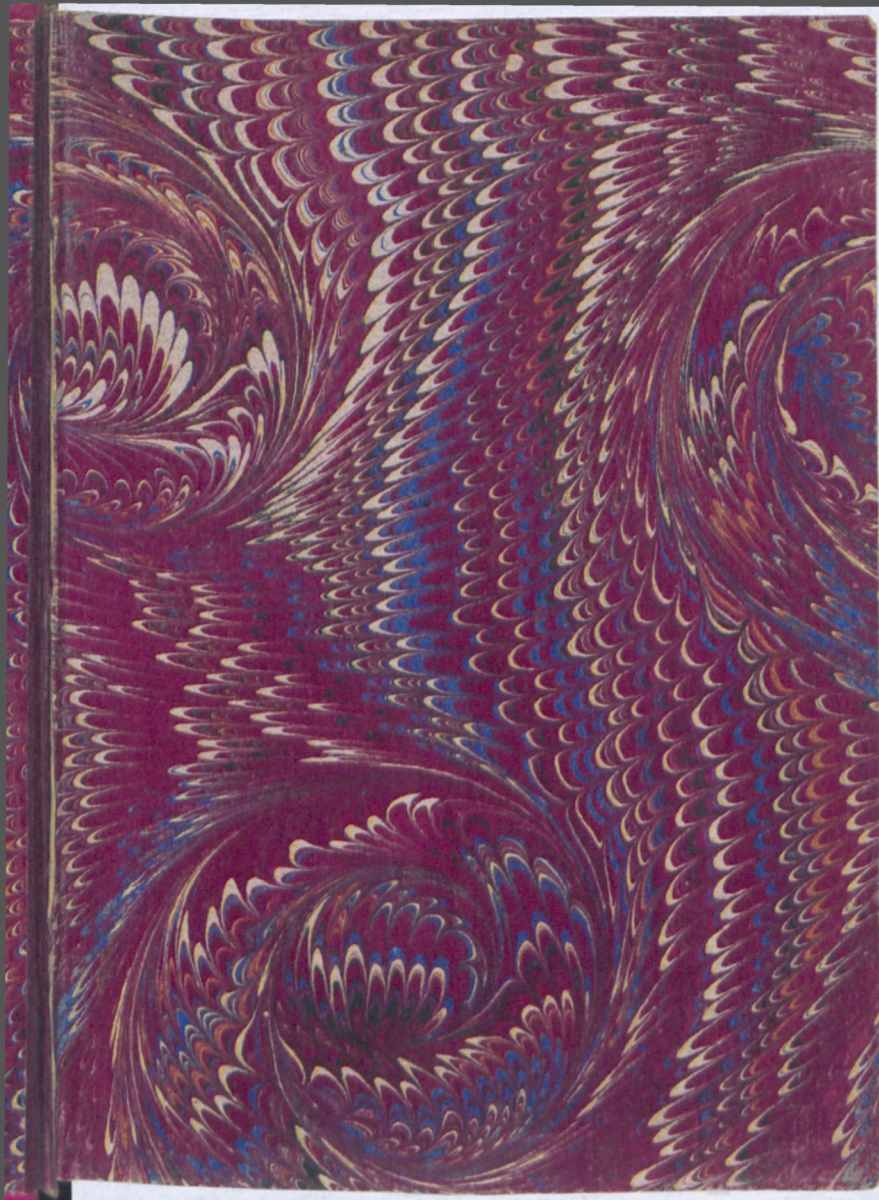
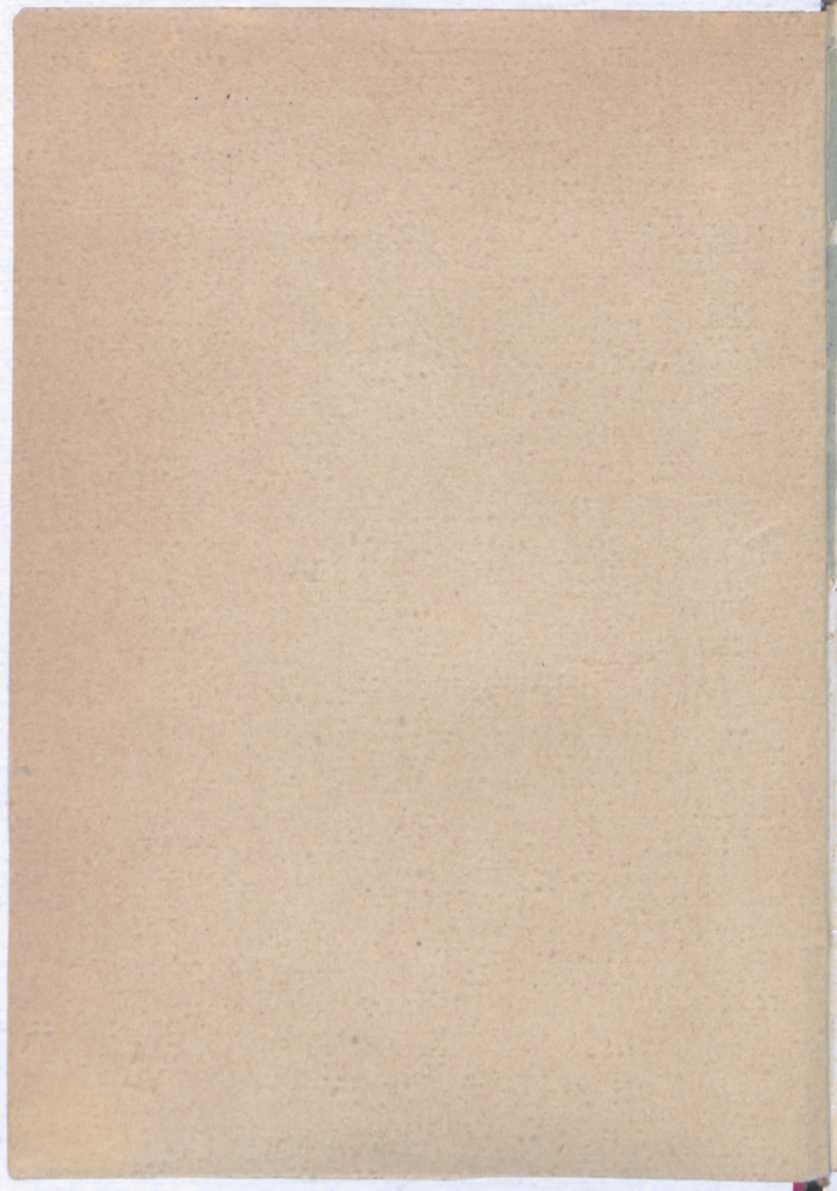

Pa 4019

MS 1003

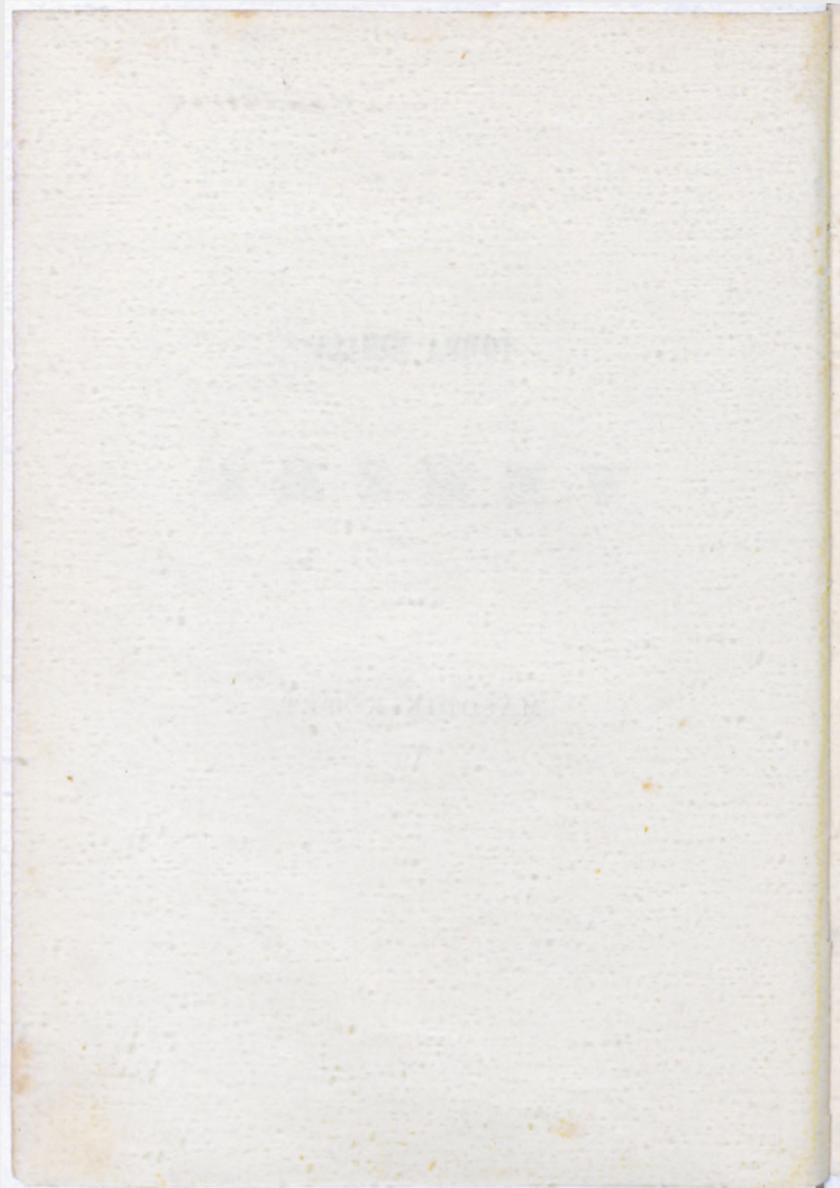
Majdani

TOMPA MIHALY

V E R S E I.

MÁSODIK KÖTET.

TOMPA MIHÁLY

V E R S E I

II. KÖTET.

DALOK. ROMÁNCZOK.

PESTEN.

KIADJA HECKENAST GUSZTÁV.

MDCCCLVIII.

VW

12

1984 APR 19

2002 AUG 03

REV 1972

131003

Olvasótermi használatra

TARTALOM.

	Lap
A madár, fiaihoz	3
Távolból	5
Boldogság	7
Madárfészek	10
Tornáczomon	13
Tavaszkor	15
Szent János lovagja	18
Harmincz éven túl	21
Alföldi képek I—IV.	24
Itthon vagyok	30
Halmon állók	32
Oh hölgyem...! I—III.	36
Őszi tájnak...	38
Emléksorok egy szép hölgyhöz	40
Az én lakásom	45

	Lap
Pacsirtadal	49
Fiam születésekor I—III.	52
Szólóhegyen	56
A széki pusztán	59
A sólyom	62
Őszszel	66
Bucsú	68
Egy hölgyhez	72
Zivatar	73
Tavaszi pimpók I—VIII.	76
Elmélkedés egy levél felett	81
Első szerelmem	87
Kuvik	89
Pipacsok I—IV.	92
Teréz emlékezete I—III.	94
Ne nézzenek rám	98
Farsangban	100
Graefenbergben	102
Panaszkodjam talán?	103
Jöszte kedves	105
Tamás vitéz	107
Pünköst reggelén	110
Falusi órák.	113
Hófelhőkkel	116
Mit kérek	118

	Lap
Vig szüret	123
Levél egy elutazott barátom után	128
Két madár	132
A vén harangozó	135
Bucsú az ó évtől	138
Messziről	142
Sárgultan áll	144
Az öreg szolga	145
Húség	150
Poharam	154
A költő fiához	157
Kizöldült	162
Levél a „Viszhanghoz“	164
Kikeletkor	169
Galambposta	171
Emlék-lapok I—IV.	176
Barátim emlékezete	179
Kikircsekben	183
Nyári estén	185
Szerettelek	189
Tavaszzal	191
A puszpánghoz	193
Nálad nélkül	195
Öreg barátomhoz	196
Őszi kikires	199

	Lap
Ne hagyj még itt	202
Emlékezet	203
A vitéz	205
Eleimnek	208
Máriához	211
Nyárban	215
Őszszel	218
Sándor bácsi	219
Fecske, gólya	224
Halottak emlékezete	225
Ne hívj	228
Fent és alatt	229
A hű vitéz	232
Hallgass	235
Feddőzés	238
Falusi kép	240
Május első napján 1857.	244
Hollóssy Cornélia emlékkönyvébe	247

DAŁOK. ROMÁNCZOK.

DAJOK ROMANCOZOK

A MADÁR, FIAIHOZ.

Száraz ágon, hallgató ajakkal
Meddig ültök csüggedt madarak?
Nincs talán még elfeledve a dal
Mellyre egykor tanitottalak?!
Vagy ha elmúlt s többé vissza nem jő
A vig ének s régi kedvetek :
Legyen a dal fájdalmas, merengő,
Fiaim, csak énekeljetek!

Nagy vihar volt. Feldult berkeinken
Enyhe, árnyas rejtek nem fogad;
S ti hallgattok? elkészültök innen?
Itt hagynátok bús anyátokat?!
Más berekben máskép szól az ének,
Ott nem értik a ti nyelvetek . . .
Pusztá bár, az otthonos vidéknek
Fiaim, csak énekeljetek!

Hozzatok dalt emlékül, a hajdan
Lomb- s virággal gazdag tájirul;
Zengjétek meg a jövőt, ha majdan
E kopár föld újra felvirul.
Dalotokra könnyebben derül fény,
Hamarabb kihajt a holt berek;
A jelennek búját édesítvén :
Fiaim, csak énekeljetek!

A bokorban itt az ősi fészek,
Melly növelte könnyü szárnyatok;
Meggihenni most is abba tértek,
Bár a fellegek közt járjatok!
S most, hogy a szél összevissza tépte :
Ugy tennétek mint az emberek?
Itt hagynátok, idegent cserélve . . . . ?
— Fiaim, csak énekeljetek!

TÁVOLBÓL.

1852.

Nyugszik a nap, alkonyodni készül,
Haza megy a lelkem e vidékrül;
Hogy az estét édes lakta-földe
S kedvesinek közelébe' töltsé.

Ott jár már a szép Sajó-vidéken,
Alig várja hogy hazáig érjen :
Hogy az ákácز csendes alkonyában,
Égő ajkad megcsókolja lágyan.

Ott, hol téged most sohajtva látlak :
Álmodoztam egykor én utánad!
Mit ott hagytam, mind lelkedre szálljon :
Az a remény, az a fényes álom!

És meleggel tartsa szíved addig :
Mig vállamra hű fejed hanyatlik,
S felvidúl a kis családi fészek,
Hova vágyok, hova visszatérek!

Voltam egykor, nem vagyok már sólyom,
Tulrepülni bérczeken, folyókon;
Az én vágyam nem sziklára fészkel,
Megelégszik kis bokor tövével.

Hir, dicsőség fülmiléje csattog :
S elsimulnak lelkemen e hangok;
A mi rá hat, a mi elragadja :
A boldogság házi pítypalatyja.

Meghitt keblén, szép családi élet,
Tartson is meg mind halálig véled!
Mellyre, e vágy és reménynyel váltig
Elgyötört sziv régen vissza-vágyik.

Mert ha nincsen kis kezéd kezembe :
Messze vagy te nékem, messze messze!
Mégis ugy-e : menjek bár világul,
Köztünk a láncz mégse mégse tágul!?

Nyugszik a nap, alkonyodni készül,
Hazament a lelkem e vidékrül :
Hogy az estét édes lakta-földe,
S kedvesei közelében töltse!

BOLDOGSÁG.

Hol vagy, hol vagy életünknek
Szép tündére, boldogság?!
Karjaidban kik pihennek?
Ajkaid kik csókdossák?
Fényes orczád néha néha,
Szemünk előtt megjelen ;
Vagy csak a sziv álma képzél
Kétes ködben, fellegen?

Széles ország-ut az élet,
És mi rajta vándorok ;
Elfáradunk, elepedünk,
Vérző lábunk tántorog ;

S boldogsáért esdekelvén,
Mig előre jár szemünk :
Csendes kunyhó vagy keresztfa
Közelébe érkezünk.

De a vándor a kis kunyhót
Elmellőzi botorul;
Öntagadás, türelemnek
Keresztjéhez sem borul ;
A csalképet üzve, annyi
Fáradalmat elvisel ;
S meglepven az éj sietve :
Az útfelen alszik el.

Voltam ábránd! völgyeidben,
Hol szellő s lomb enyeleg ;
Jártam oh vágy! szirttetődön,
Melly szédítő s meredek.
Hü csók mézét szította ajkam,
Koszorus volt homlokom . . . .
S ha valék-e boldog akkor?
Ne kérdjétek, nem tudom!

Szív, oh szív! ha boldog vagy már,
Ha több kék nem fér beléd :
Mi remegtet, mi nyom mint a
Fa harmatos levelét?
Ah, mért kell a boldogságban
Öntudatlan érzeni :
Hogy azt egy szempillantásban
El is lehet veszteni!?

Mért van, hogy ha szived álma
Megvalósul s a tied :
A szép bálványt összetörni
Maga a szív ugy siet!?
Csábit, vonz a fátyolos kép
Melly távolról int felénk,
Hogy megrontsa a kicsinylés,
A mit küzdve megnyerénk.

Zaklat a vágy, s üzve szívünk
Ösmeretlen tájakig :
Nem boldog ha kéjt nem izlel,
Nem, ha azzal jól-lakik.

A bánatban örömet kér,
Az örömben bánatot;
Csendességből zajba vágyik,
S csendbe hogy ha zaklatott.

S míg az élet, mint az égbolt,
Hol borongós hol derült;
És megkóstol a halandó
Édeset és keserüt :
A végóra elközelget,
És szemét hogy befogják,
Életén átnézve kérdi :
Mi volt hát a boldogság?!

MADÁRFÉSZEK.

Szerelemnek, boldogságnak
Csendes kis tanyája!
Hogy elbúttál a bokornak
Ernyős zugolyába!
Jobb is itt mint a magasban!

Vész van ott, — s az ágrul
Hamarabb hull őszzsel a lomb,
Hamarabb lesárgul.
Kél, fut a nap s rejtekedbe
Nem lövel be fénye;
Minek is? a boldogságnak
Nincs szüksége fényre.
S míg lakód a bájoló dalt
Fent repülve zengi :
Jobb, hogy illy alant hazáját
Nem gyanítja senki.
Békességnek kis hajléka!
Boldog a ki benned :
Bizalomnak, szerelemnek
Karjain pihenhet!
A hol este a dalos pár
Összebúva szépen :
Álma, a nap gyönyörének
Lágy viszhangja léssen.
Mennyi mennyi édes álom,
Millyen tiszta hűség!
S hozzá, mint a kis család nő,
Milly öröm vegyül még!
S ha ártó kéz bolygatott meg,
A vész összetépett :

Féltő, hű gond orvosolja
Károd, szenvedésed.
S ha feletted végre a zöld
Sátor össze-omlott :
Ölt magára kikeletkor
Ujra zsenge lombot.
Boldog, a kit hisz öledbe,
Boldog a ki benned
A húségnek, bizalomnak
Karjain pihenhet!
— De pirúl az ember arcza,
Sorsodat ha látja :
Szerelemnek boldogságnak
Csendes kis tanyája!

TORNÁCZOMON.

Tünődve nézek a tájon végig végig ;
Távol, halmok s hegyek lánczolatja kéklik,
S innen rajta zölden,
A szép Sajó völgye nyájas nyílt arczával
Táru ki előttem.

Folydogál a Sajó, folydogál árkában,
Zaj nélkül, mint a ki nem mer járni bátran,
Olyan lassu s fáradt . . .
Igaz, hogy már vértől és könnyhullatástól
Eleget megáradt.

Hová lett innen a vérfolt s a patkónyom,
Melly a tatár idők küzdelmiről szóljon?
Eltörlék az évek . . .
Héjh ha a szivből is fájdalmat, csalódást
Igy kitörlenének !

— De tisztán süt a nap, meleg délután van,
Dologban az ember, s a rétek hosszában
Hemzseg mint a hangya; —
A dolgos nép után hosszú sorral támad
Rudas és kalangya.

Sűrű cseppekben foly arczán a veríték,
De a nehéz munkát hogy megédesítsék :
Zengnek meleg dalok;
Feltörik a tenyér, de a szív édesen
Mulat s elandalog.

És elgondolkodom e népen, e dalon . . .
Mi szólal meg abban, öröm vagy fájdalom,
Hurján a kebelnek?
S látom : hogy a virágmagok minden tájnak
Halmain kikelnek.

Azonban este lesz, elcsendesül a dal,
Hüvös szellő támad az est homályival;
S ködpalástot öltvén :
Elvész a táj képe, a rét nyájas arca
A szép Sajó völgyén.

És akkor ha által-jön Péter vagy Pál úr,
Sokat beszélünk az élet mivoltáról . . .
S tárgyat keres elménk :
Borongó kedélyünk melly felderítené
S mellyen megpihennénk!

Végtére elborúl s nyomasztó nagy éj lesz;
A levert lélek egy sötét vágyat érez :
Gyülni . . . nem élni!
De egyegy csillag gyúl a felhőkben távol,
Fellobbanó fénye lelkünkig világol :
Szeretni . . . remélni!

TAVASZKOR.

Pusztá már a föld határa,
Ékessége veszve lön;
Halavány köd és fekete
Csóka szálldos a mezőn.

Hófuvatba hempergőzött
Valahol a Garamon :
Azért fú az északi szél
Olly hidegen, szilajon.

Csak megírnám ezt a verset,
Bárha fú is hidegen :
Jaj de mikor még sikoltóbb
Fergeteg van ideben.

Én volnék a házi gazda,
S más parancsol, más az úr;
Ez a vendég még maholnap
A házamból is kitúr.

Hangja éles, fülhasító,
— Pedig senki sem siket, —
És épen nem válogatja
Dalához a rímeket.

Ollyan könnyen megharagszik,
Ha nem ringatják kivált,
Akkor aztán nyugtató szót
És bölesődalt túl-kiált . . .

Benn maradjak, vagy ki menjek?
Nem találok nyughelyet;
Már most mellyik vizbe fuljak...?
Künn is benn is fergeteg...!

....Mit beszélek? — hisz tavasz van!
Tátva-nyitva ablakom,
Nem a fergeteg zugását,
A madárdalt hallgatom.

A sövényen fürtös ákác
S nyiló bodza hajlik át,
Érzem, szívom gyógyvirága
Édes finom illatát . . .

Feleségem csendesen köt,
Elmélázó . . . hallgatag . . .
Nincs zaj a szobába, tollam
Gyenge harsogása csak.

Ah hiszen, mind szent igaz, hogy
Künn tavasz van, ittbe csend;
Hanem aztán a tavasznak
Vége mégis tél leend.

És e csendes házba is majd
A zaj könnyen megjöhet.
A patvarba...! mennyi bajt is
Csinál az a szeretet!

SZENT JÁNOS LOVAGJA.

Fogadalmán a lovag
Jár kél, fedve portúl;
Ott, hol nem szent a kereszt,
S hölgybecsület csorbúl,
Vagy megtörve férfiszó:
Ront kezén a szablya,
A ki így tesz, a lovag:
Szent János lovagja.

Nő fetreng az útfelen,
Fázva, szomjan, étlen;
Meg van rontva nyavalyás,
Szerelem nevében!

,Hejh, tiporjon rám lovad!
S vérem folyni hagyja!
Kiált a nő, s nem teszi
Szent János lovagja.

De a csábító iránt
Nagy haragra gyúlad;
Boszú, részvét, szerelem
Mutatván az utat :
Nyomban üzi mindenütt,
Nincsen éje, napja;
Utóléri, megöli
Szent János lovagja.

Viadalban ölte meg,
Férfi ellen férfi!
S nem egy könnyen lehetett
Életéhez férfi :
Végcsapást tesz, orcsapást
S a hőst mellen kapja . . .
. . . ,Sebed vérzik, — szólt a nő —
Szent János lovagja!

„Vérzik.... s vérét mért szívod?“

„Mérgezett vas érte!“

„Mért könnyörgesz lelkemért?“

„Életednek vége . . . !“

Izma bár érez, — szeme láng, —

S hősi lélek lakja :

Neki sárgúl mint a fű

Szent János lovagja.

Pánczélban a szent vitéz

Kiterítve fekszik.

S a mit tenni nem vala

Bátor a nő eddig :

Forró csókját a halott

Hült ajkára rakja . . .

Élve várt dijt, — s halva nyer

Szent János lovagja.

HARMINCZ ÉVEN TUL.

Mégis nagyon furesa ez a
Mai fiatalság!
Léha nép! a saru-szija
Mindig szoros vagy tág. —
Verset ír, — a holdvilágon
Bancsalog szemével;
Pedig biz az, Isten engem,
Igen vékony étel!

Nyakrafőre belé szeret
Menyecskébe, lányba;
S szép mulatság : mikor elvész
Feje, szava, álma;
Lelkét a fakó alatta
Majd kifujja éhen . . .
Mit vesződik? mit tud kapni
Isten-adta népen?!

Muzsika szól, hejh bubánat
Félre tőlem távol!
S ki világos ki viradtig
Mulatozik, tánczol;
Tölt pohár peng a kezében,
Sarkantyú bokáján . . .
Hejh, meg fogja majd fizetni
A tivornyát drágán!

Dévajságok népe! nemde
Szép arany szabályok?
Felteszem : hogy lesz eszetek
Nem hallgatni rájok ;
Mert kik így korpázni szoktak
Boldog fiatalság!
A jó bölcsek a mézet már
Üvegen át nyalják.

Hogy eltűnt a fényes álmak
Játszi délibábja :
Az unalmas, tört kedélyt az
Titkon vérzi, bántja.

Mert nem a fa, a ki díszét
Szelbe porba szórja,
Hanem a lomb és virágok
Hullanak le róla.

Hogy szeretni nem szeretnénk:
Nincs belőle semmi;
Sőt szívünket késő vágyak
Szokták tönkre tenni.
S tán szemünk többé a szépet
Nem találja szépnek . . . ?
Más itt a baj : a leányok
Hogy már ránk se néznek!

És megjárná a tivornya,
Mint megjárta hajdan ;
Köztetek fel-éjszakáznánk
Pipafüstben, zajban ;
Hanem ez a tréfa szörnyen
A torkunkra forrná :
Járná a kámforos flanell
Meg a mézes torma.

Virgoncz ifjak! egyedül az
Fáj bizony minékünk :
Hogy életkedv- és erőben
Véletek nem érünk!
Irigységből minden roszt
Nyakatokba rónánk ;
— Nem ugy van már mint volt régen,
Nem az a nap süt az égen !
Ez már a mi nótánk!

ALFÖLDI KÉPEK.

1850.

I.

Három hosszú éve, a mikor láttalak
Árnyéktalan puszták, lágyan rengő tavak
Szabad szép vidéke!
Csak a képzelődés rajzolgatta képed
Múló vonásokkal, lelkemnek elébe!

Erdős, halmos helyen van az én lakásom;
Hanem hisz a sorsot én azért is áldom!
Mert a kinek nem ád,
Néhány barázdát s egy viskót sem kegyelme:
Jó annak, ha bárhol meghuzhatja magát.

Sok érdeket köt engem a halmos vidékhez,
Tőle megválásom búval menne véghez;
S lakom tán a sírig:
Mégis, mint a fenyő a homokos pusztán,
Lelkem nem szokik meg e tájon, csak sínlik.

Hajló bokor-ágon madarak szólnak,
Lombok árnyékában a csacsogó patak
Bujkálva veszt útát;
Mégis szebb az, ha a rónák s tavak felett
Átvonuló daru egyet-egyet krú-gat!

Habzó fübe fekszem:— a bércz gyöngyvirága
Illatos ajkával hajlik az orcámra;
S a hús berki árnyon:
Álmamban a sások liljomát szagatom . . .
S a fehérlő tavak tükrén csónakázom.

II.

Három nagy év után itt vagyok, itt vagyok..!
Vigan legel szemem és lelkem rajtatok
Régi ismerősök!
Édes emlékezet, — mint méz a virágból, —
Lesz azon órákból mellyeket itt töltök.

Régi ismerősim : a nyílt szabad róna ;
És a zúgó nádas, mintha erdő volna ;
A tavak és lápok . . . .
Hol sárga liljomok, fehér nimfák nyílnak,
S a vadmadár fürdik, sir, kerepel, hápog.

A szél is az, eme láthatlan szilaj mén,
A térség abroncsán a melly vágatva mén ;
S felporzik utána
Hosszu vonatban a halvány meleg homok,
Mellyet futtában a légbe rugdos lába.

Itt legelő gulya, és szétszórt karámok,
Miket a délibáb derékon át-vágott ;
Ott nem messze tőlök :
A héja árnyékát üző komondorok ;
A nyargaló csikós, mind jó ismerősök !

Ez a bokor liljom! mintha csak az volna
Melly három év előtt! Folyvást nyit azóta
Karsu szép virága?
Ah nem! az elhervadt; ráösmerni mégis,
Mint édes anyjáról az ifjú leányra.

Bejárom a rónát, a tavak vidékét;
S mintha én is harmat- és mézporral élnék:
Hiven sorra nézem
A mező virágit, szorgalmas méh gyanánt;
S otthon érzem magam a kedves vidéken.

III.

De ködlik lelkenen mégis titkos bánat,
Mellyből majd fekete nehéz felleg támad:
S elborúl előttem,
A szép vidék, mint egy fátyolos hölgy arcza,
S utána elborúl kedélyem sötéten.

Hej ezelőtt! mint a virágot a lepkék
Képzetelem tarka szárnyakkal ellepték
A ragyogó képek;
Keresnem kellett a bánatos borongást,
A fényhez enyhítő, jóleső setétnek.

Sárga hinárvirág volt akkor bánatom,
Melly felül hintázik, s alig áll a habon,
S a pillanat búja
Hajszál gyökerével fogódzott szívemre,
És nem szakadt belé hogy kihajtson újra.

Most a bánat keblem mélyében örvényzik,
Nyugalmát elúzi, s felrázza fenékig.
A táj elsötétül . . . .
Hasztalan keresek egy mosolygó képet,
Az éjszín árnyakhoz felderítő fényül.

A nyugvó nap máskor rózsaszín világa,
Mintha vért hintene a sík láthatárra;
A megmerült csónak,
A sás eltört kardja, s széthullott buzogány,....
Lelkemhez fájdalmas hasonlatban szólnak.

Elhagynak a régi nyájas gondolatok,
Hánykódó elmémben bús képet forgatok;
S mint a néma bálvány,
A mellynek keblében nincs élet s verő szív :
Mozdulatlan állok a puszták határán.

És mig így merengek a bús gondolatban :
Mellettem a pásztor jó estét mond halkán,
Hisz a nap leszálla . . .
Jó földimnek arczán bus felleg vonúl át, —
Bánat, vagy fekete hajfürtének árnya . . . ?

IV.

Este van, — a tárgyak képe lassan lassan
Eltorzul, elvész a késő alkonyatban.
A zszibongó élet,
Mint távozó galamb szárnya suhogása,
Csendesül...csendesül...majd álomba mélyed.

Ah én is álmodom! de álmam oly nehéz,
Mert sejtő lelkem a távol jövőbe néz;
Képedet oh puszta!
Ősi szépségéből, vadköltészetéből
Látom kivetkezve, látom ott kifosztva,

Hol most a nyertő szilaj csikó vágdat,
S uszkálni látszik a rengő délibábnak
Fehérlő vizében :
Elhallgat, kialszik az éjek varázsa,
A furulyaszó, a pásztortűz végképen.

És lelkem elborul, — s gyötrő bánatában,
Számomra csupán e bus vigasztalás van :
Hogy addig nem élek;
Sok bubánat miatt megrongált sátorát,
Levetközi addig a megfáradt lélek !

ITTHON VAGYOK . . .

Itthon vagyok . . . ! haza jöttem valahára,
Lelkem ezt az édes órát alig várta;
Megpihenni csendes élet hű öledben :
Jöttem mint a siető hab, hogy jöhettem.

Haza felé, még csak e táj halma kéklett,
Forró vágyam öléle a messzeséget;
Fel se tűnt még házam tája, s már előre
Megcsapott a boldogságnak lágy szellője !

Kinyilt a völgy... a falucska ott van, ott van!
Dobogott a vándor szive hangosabban;
Mig esókod forrt a belépő ajakára . . .
Itthon vagyok, haza jöttem valahára!

Házi üszköm melegítő lángja mellett,
Keblemen a szomorú fagy ugy felenged!
Csordultig van az én szívem annyit érzek,
Örömeben olyan boldog, olyan részeg!

S nem is tudom : félig alva, félig ébren
Pihenek a szeretetnek hiv ölében;
Két karomon a mi kedves, kis családom;
Mi reményem, vágyam van még a világon?

Kis fiamat az ölembe teszi anyja,
S hosszan nyugszik mindkettőnkön pillanatja...
Nem tudok én mit mondani nem tud ő sem, —
De beszél a mosolygó ajk s könnyező szem.

Majd ha lelkem szomorítják újra gondok,
Vagy étellel és világgal meghasonlok :
Akkor nyájas, kibékítő gondolattal,
Ez a könnyű, ez a mosoly megvigasztal.

Zárd magadba lelkem ezt a boldogságot,
Melly ez édes szép órában rád szivárog;
Mint a cseppet a virágnak kelyhe szokta,
Tartogatván hév napokra, bus napokra.

HALMON ÁLLOK . . .

Halmon állok, tekintetem
Legel távol mezőkön ;
Ugy tetszik ott vagyok megint,
Patak, rét, sík előjön.
És mintha színám illatát,
Szellője rám fuvalna . . .
Ez a halom hol én állok,
Az emlékezés halma.

Nagy erdőség terjed köztünk.
Hátam megett az évek,
Mióta e tájt elhagyám :
Nagy erdővé nővének.

És mig tovább tovább jövök,
Összebb borúl az ága,
Takarván a szép sik mezőt
Mindinkább köd- s homályba.

De még a fák s bokrok között
Egész addig kilátok :
Hol a játszó gyermek körül
Pillangók és virágok.
Mosolygó menny, szép gyermekarcz,
Repeső sziv, virág, dal :
Miért is nem kísérték a
Földi pályán ti által?!

Ah ! a játék hamar kihull
Az ifjonecznak kezébül;
Fényes, tündér világba lép,
Melly álmain felépül.
Sápadt az arcz, a sziv dobog,
Mégis szebb lett az élet :
Csillag s zene, szellő s patak
Új értelmet nyerének.

És folynak a szív napjai
Izgalmasan de szépen;
Csalódásban ha lész beteg :
Meggyógyul a reményben.
S reá, kétség s küzdés között,
A mellyel vítt s csatázott :
A szerelem szövétneke
Hint meleget, világot.

S eddig van az élet csupán,
Mi később jó utána :
A szép, de mult időknek az
Csak viszhangja, csak árnya.
Remélő szív, hívő kebel,
Az ifjuság zajával :
Miért is nem kísérték a
Földi pályán ti által?

Mit ér az, hogy fölebb juték
És tágult láthatárom?
Hogy lássam a távol mezőt,
Ha látnom kell kopáron !

Mit a fénykör, mellyel magát
A büszke ész ruházza?
Ha oda van ábránd, remény,
Az élet s szív zománca!

Édes, könnyü csalódás a
Boldogságnak nagy titka;
Borítva van lágy zöld mohval,
A zord kemény kőszikla.
De az élet hideg, kopasz
Valóságot mutat csak;
S a szív a mult felé fordul :
Hol könnyülhet, mulathat.

Csak akkor lel vigasztalást
Lelkem, ha néz felétek :
— Honnan régen elköltözém —
Távol kéklő vidékek!
Bár a nap ott ragyogna rám,
Szellőd felém fuvalván . . . .
De messziről látlak csupán,
Az emlékezés halmán.

OH HÖLGYEM . . .

I.

Ha lelkem mint a tenger háborog,
— Járván gyakorta zúgó szélveszek, —
A mélybe hajtom le hullámait,
Hogy ott elrejtve örvényezzenek.

Oh hölgyem! lelked lelkem viharát
Megérzi, — s but, zajt híven átveszen...
S borús könyecsep hullámozik szemed —
E nyájasan kéklő tengerszemen!

II.

El-elborul lelkem miként az ég,
S ha önterhét nem bírja bánatom :
Szememre forró könyekben szakad . . .
Könnyit a zápor a borúlaton! —

Oh hölgyem! életem szép napja te!
Mosolygásod szelíd sugáritul
A bánat is ragyog, — s könnyűiben
Remény s enyhület szivárványa gyul.

III.

Ha lelkem a sötét jövőbe néz :
Kiköltözik belőle hit, remény,
És pusztán áll, mint egy elhagyatott
Kápolna a vadonnak közepén.

Oh hölgyem! csüggedt lelkem, boldogabb
Idők reményivel karoljad át, —
Mikép a repkény zölden folylya be
Az ó kápolna ingatag falát!

ŐSZI TÁJNAK . . .

Őszi tájnak hervadása!
Őszi napfény ragyogása!
Hervadásból, fényből támad
Lelkemen e kedves bánat.

Omlik a lomb, hallgat a dal;
Visszatérek gondolattal
A tavaszra, . . . ah de annál
Betegebbnek tetszik a táj!

Ez a rét volt olyan ékes?
Ez a határ olyan népes?
Ez a halom, völgy és tájék . . .
Mintha a sirkertben járnék!

Lemegy a nap nem sokára . . .
Haldoklásnak szent országa!
Olyan édes forró vágygyal
Ölel téged lelkem által!

Az elmulás bája rajtad,
Lelkemen vesz mély hatalmat;
S bár meghalni kéne véled :
Mégis, mégis szeretnék!

Néma a táj, arcza sápadt,
Rá, derengő napfény árad;
Ah, mi vonzó szép halál van
E mosolygó hervadásban!

Édes terhed, édes álom!
Szinte érzem szempillámon;
Hogy lehajtsam, szinte vonja
Fejem a fák hulló lombja.

A fák lombja csendesen hull . . .
Nem küzdéstül, fájdalomtól;
Itt a végharcz ösmeretlen,
Lehet-e meghalni szebben . . ?!

EMLÉKSOROK

EGY SZÉP HÖLGYHÖZ.

.....

Mi szívet bájol, felgyujt, elragad,
S mint örvény búbajos körödbe von :
Megáldva vagy hóditó kellemek
Csudás kincsével, oh hölgy! gazdagon.

Szemed nap. Kebled vakító haván
Sötéten borong fürtid éjjele,
Hogy a fénytől ellankadt pillanat :
Meg-megpihenni sülyedjen bele.

Boldog, kinek számára ajkaid
Rózsáin egy muló mosolyka van;
Boldog ki lát, ki hallja hangodat . . .
S mi vagy mégis magad? Boldogtalan!

Láttam szemed könnyűit omlani,
Borús szép arczod, nemes kebledet;
A mellyet a fájdalmak szélvesze,
Mint egy fehér tavat megrengetett.

S midőn megihletett a méla bú
Borongásban élő költészete :
Hallottam mint ömlött el ajkidon
Őszi szellőként a bus halk zene.

És láttalak hosszan merengeni,
Kezedbe hajtván szótlanul fejed . . .
Mozdulatlanul, halványan, miként
Márvány-nemtőt a ravatal felett.

* * *

Szép vagy, — kebled feddhetlen és nemes, —
S boldogtalan! oh ezt ki fejt meg?
A gyémánt is tündöklő fényt lövel :
Mégis ő maga, mint a jég, hideg.

Számitó a sors ajándékival!
Midőn nyájasan mosolygott feléd :
Élted boldogságába tudta be
Lelked jóságát, arczod kellemét.

Oh hölgy! túrd a könnyeseppet arczodon,
Szorítsd szivedhez a fájdalemakat!
A sors nehéz, méltatlan szenvedést
Csak a magas, nemes lelkeknek ad.

* * *

A gazdag kebel, melly dús bányaként
Rejti a sziv valódi kincseit :
Azt mondják nem lehet boldogtalan . . .
Szenvedő jó hölgy, ah ne hidd, ne hidd!

Áldás a hajnal hulló harmata,
Mellyet a szomjazó virágnak ad,
A gyenge fűszál mégis meghajol
A ragyogó, a gazdag kincs alatt.

Nem gazdag-e a gyöngytermő csiga?
— Melly hányatik hullámos tengeren; —
És a fájdalom keblében lakik,
Hol a mosolygó drága gyöngy terem.

* * *

Regét mondok. Eljött a kikelet,
Bus volt a rózsafa s panaszkodott :
Hogy a tavasz miért nem ad neki
Teljesb virágot, több diszt s illatot.

És úgy lön a mint ohajtása volt,
Midőn felébred egy szép hajnalon :
Illatban úszó rózsák ezrei
Boriták a bokrot dus-gazdagon.

Gazdag lett diszben, de boldogtalan!
Nem birta édes terhét tartani;
És a tulteljes virágok alatt
Megtörtek, elszáradtak ágai.

* * *

Büszkén s titkon viseld fájdalmidat,
Hadd irigyelje sorsod a ki lát;
Ne tárd fel kebled oh hölgy, senkinek,
Hogy lássa a bánat ben-tört nyilát.

Ki most elbirod kínod terheit,
Szánó könyűt mások szemén ne láss;
Mert az törné meg szilárd lelkedet,
S az együgyű, rádtolt vigasztalás.

A fájdalom lett élted sorsosa,
Az emészt és az tart fenn tégedet;
Jó hölgy, csak benne lelhetsz ellene
Szivedre gyógyszer és enyhületet.

* * *

Ne tartsd mint rabmadárkát a reményt,
Hogy szép szavával tudva csald magad;
Halvány jelen lesz a szines jövő,
S még jó, ha nem hoz uj fájdalmakat.

Ne zörgess a multak zárt ajtaján!
Nem nyílik az fel többé senkinek;
Ott hasztalan vádlod be a jelent,
Az alvó hullák meg nem értenek!

A boldognak is, ha tenger gyanánt
Lelkére árad az emlékezet :
Fényes, de roncsolt törékeny csiga,
A mit hullámiban a partra vet.

AZ ÉN LAKÁSOM.

Kelemér, 1850.

Miről nem zengett már az ének
Mióta lant és dуда szól?
Hallottunk himnuszt a parajhoz,
Dalt a félszem búbájiról.
Én csak téged halhatlanítlak
Gyönyörúséges kis lakom!
Ah, bár zszindelyt tudnék csinálni
Rozzant tetődre, lantomon!

Anno ezer . . . de hát ki tudná :
E ház mikor építették ?
Annyi igaz : hogy feltalálva
A padlózás nem vala még ;
Hanem meghordták utca-sárral,
És lebakólták emberül ;
Azóta ugy van s ugy marad, míg
Unalmában egyszer bedül.

Hogy pap vagyok mindenki tudja,
Alázatosság jelszavam ;
És erre a mestergerenda
Emlékeztet derekasan ;
Mert a világ ha néha elkap,
S kissé fölebb emelkedem :
Megrendül még az agyvelőm is...
Ugy bele vágom a fejem.

Egyébiránt a millyen olyan,
De költő is volnék talán ?
(Igy szokta most ezt odavetni
Sok siheder nagy pongyolán)

Tehát a költő homlokára,
A mint illik zöld lomb fakad . . ?
Igen! zöld lícziom verődik
Bokrosával, — az ágy alatt.

Nincs itt annál szebb : mintha szél fú,
S történik sok csudás dolog :
Nemcsak, hogy tánczol asztal és szék,
De a vén kályha is forog.
Mégis talán legszebb az ablak,
Midőn a lúd azon benéz ;
Bizony ha így száll : még maholnap
E ház egy uj Pompéji lesz.

S a zápor, hogy tréfál meg éjjel?
Szó nélkül megjön és szakad ;
(Olyan bolond természetem van :
Nem oldalt fekszem, de hanyatt.)
És mintha csak czélozni tudna :
Az orromra egyenesen
Ugy koppan egy kövér hideg csepp,
Hogy majd nyavalyássá teszen.

Gyertyát gyujtok mérgemben ekkor,
Azaz szeretnék gyujtani,
Hanem csak bél akad kezembe,
Fagyját megette valami...
Mert én zsellérségen vagyok csak,
Itt mások a rendes lakók :
Nagy népesen tanyázva együtt,
Egér, tücsök, kabócza, pók.

S akadna olyan rosz keresztyén,
Ki zúgolódnék mindezen ;
De ördög praktikája lévén
A pompa és a kényelem :
Én megnyugszom sorsom mivoltán,
De sőt örülök : mert ugyan
Ha ürgének volnék teremtve :
Nem szűkebb volna a lyukam !?

Hajlékom, meg vagy énekelve!
S hogy újból épülj fel ne várd!
Hisz a dal éltet, tart örökre, . . .
— De tán egy támasz még sem árt;

Mert bár igen becsülöm a dalt :
A mellett mégis ugy lehet,
Hogy megindulsz egyszer felettem
S odanyomsz mint az egeret!

PACSIRTADAL

Ébredj fel, ébredj álmaidból,
Földnek határa, völgy, halom!
A költő dalt az elközelő
Tavasz nevében hallatom.
Zöldüljtek . . . ! a gólya, fecske
Elérkezik s meglátogat;
Fogadjátok nyájas mosolylyal
Az elfáradt vándorokat!

Szeretni nem mer a madárka . . .
A ritkás, tarlott berkeken
Nincs elborító néma rejtek,
Hol édes a hű szerelem;

Fészket se rak . . . nincs lomb az ágon,
Reá hüs árnyat hinteni;
Pedig . . . véletlen megjöhetnek
Féltnve ápolit kicsínyei.

Medrében, a kopár mezőkön
Olly nyugtalan sír a patak,
Mint a kisdéd, kit bölcsejében
Soká magára hagytnanak.
Oh keljeteK fel, rét s mezőnek
Mélyen alvó virágai!
Ékes liljomok, nefelejcssek,
Jertek el hozzá — játszani!

Ébredj, szendergő élet ébredj!
Hideg sirodból törj elő;
Boruljon illatos virágba
A szintelen halom, mező!
Harsogjon a lég, a ligetben
Dal és viszhang beszéljenek;
A rétet dus rendek borítsák,
A rónát ért kalász-fejek!

Elég az álom! — lankadást ad
Ha hosszú, új erő helyett;
Természet, a feltámadásra
A pillanat megérkezett!
Fel, fel! munkás meleg napokkal
Sietve eljövend a nyár;
Sok szép remény, a teljesülés
Gyümölcsöző üdvére vár!

Hideg világ! mély álmaidban,
Halld és érezd meg énekem
A mellyel hivlak, költögetlek,
S fagyos kebled melengetem!
Dalom fennről, a napsugárnak
Honából hangozik feléd:
Ébredj, ébredj! láttasd meg a dal
S meleg sugarak erejét!

FIAM SZÜLETÉSEKOR.

Mart. 10. 1850.

I.

Szerény hajlékomnak kedves kis vendége!
Jer, jer hadd tegyelek anyád kebelére!
Együtt hadd lássalak . . . .
Ugy szeret ő téged,— pedig mit szenvedett...
Az Isten tudja csak.

Együtt hadd lássalak jó szelid anyáddal,
Mintha rózsát látnék kisdéd bimbajával;
Én meg felettetek
Lehajló sötét lomb, melly a zivatartól
Hiven megvédjelek.

Egy szép élő bokor vagyunk így mi hárman,
E bokrot az élet csendes pagonyában
Zivatar ne érje;
Hanem rakjon fészket kis csacsogó madár
Az öröm, beléje!

Mégis, ha érné a vihar zudúlása :
Virág s bimbó helyett csak a lombot bántsa!
S csupán a levelen
Függjön a bánatnak jéghideg harmatja,
Csupán a levelen!

II.

Szeretem anyádat gyermek, forrón híven!
Ábrándos vágyait elfelejté szívem;
S mit róla mondhatok :
Szíve dobbanása, lelke gondolatja,
Én — és csak én vagyok!

Tudtad te azt gyermek, s magad közénk fúrtad,
Elálltad szerető szívünk közt az utat,
És mostan, mindenik
Szerelme és lángja, mit egymáshoz lövel :
Benned megütöközik.

III.

Lágyan reng a böleső, ringasd édes anyja!
Addig lesz ő boldog míg kezed ringatja ;
Azután az élet
Csavargós utain, az emberek között
Nem sok jót remélhet.

Meglehet kis fiam! hogy e szerény lapot,
Midőn érett észszel általolvashatod :
Nem lesz a ki irta . . .
Hanem szép csendesen mint a többi halott
Ott fekszik a sirba.

Intést, tanácsot én miért adjak neked?
Vele s benne küzdve tanuld az életet;
Higyj — remélj örömet!
Mert azt nem akarom, hogy élted útain
Az én példám kövesd.

Ne lakjék kebledben ama hideg féreg,
A mellyet én hordok, a mellyet én érzek...
Hanem mindenkoron
Szerettesse véled az embert s életet,
A nyájas bizalom.

Légy boldogabb mint én, — de ne keresd fiam!
A boldogságot úgy, mint szokták annyian;
Tündöklő semmiért,
Mint hir, méltóság, kincs, lelkednek nyugalmát
Soha be ne cseréld!

„A tudás nem áldás!“ a tudomány hideg
Kutfejénél szomju lelked szomj öli meg.
Ki aranyat keres
A pazar világnak, a jó bányász nemde
Rongyos és beteges . . . ?

Ha lelkedet a vágy s földi nagyság bántja,
Vagy fényben tűnik fel siroznak márványa,
Nézd a történetet :
Az emberiségnek volt-e apostola
Kit meg nem kövezett . ?

Lelked ne hagyd menni ábránd-képek nyomán,
Valóságban nézd a boldogságot csupán,
S légy ember mindenütt:
Ha feletted a sors vad villáma csattog,
Vagy jólét napja süt.

A mesterkélt világ dolgait ne nézzed,
Hadd őrjöngjön, — csak te maradj a természet
Kebeléhez közel . . .
Légy egyszerű fia ez édes anyának :
Szánts, vess, fákat növelj!

SZŐLŐHEGYEN.

Rövid életét az ember
Csak bánattal élje?
Hajts ki, hajts ki örömemre
Szőlő venyigéje!

Gyöngé hajnalszín piroslik
Most az új levelkén :
Nedve csillogó, tüzes léz
Mint a déli napfény.

Ifjuságom gondtalan volt
S nem becsüle téged ;
De most véled, mindhalálíg
Tartó frigyre lépek.
Hajlik a kor s kél az ember
Annyi búra bajra !
— A mint vénül a fa, jobban
Szúr a túske rajta.

A tavasznak, nyár hevében
Fonnyad el virága ;
Őszi dértől lézzen a nyár
Gazdag lombja sárga ;
Minden éket önfejérol
Bár az év letépett :
Meghagyá az aranyszemü
S rózsaszín gerézdét.

Fényes álmainkra gond jó,
A sziv tettre lobban;
Mindennel felhagy az ember
Végre kedvhagyottan.
S örömet ha semmiben már
Nem talál a jámbor :
A borongós őszre mégis
Marad, — egy pohár bor.

Ritka seb mellyet begyógyít
A sors a ki vágta ;
Ugy adá a bort, hogy abban
Lenne orvossága ;
S bár a sebre ebben is csak
Rövid gyógyulás van :
Jól esik, hogy tartja éde
Meleg zsibbadásban.

Hajlik a kor, és borongva
Jó az est feléje!
Hajts ki, hajts ki örömemre
Szőlő venyigéje !

A bor lángja hogy derengjen
Az öreg bus kedvén,
Mint az alkony fellegén, a
Rápirosló napfény. —

A SZÉKI PUSZTÁN.

Recsky Benedek sirjánál.

Meleg napsugár süt, ébred a természet,
Halavány orcája felvidul, megszépül!
A mező virági, a gyenge fűszálak :
Életre búnak ki a föld kebelébül.

Az ember is mért nem olyan mint a virág :
Hogy ha tele eljön s halott lesz belőle,
A másik tavaszon, sirja zöld füve közt,
A föld kebeléből ifjultan kijőne!?

Vagy a jó embernek élte hosszabb volna!
Ugy nem borúlna még e sirnak halmára :
A bánat-jelentő sárga perpetuel,
S a halavány rózsza harmatos virága!

Ugy gazdagabb volna a föld egy igazzal,
Ki soha nem pirult, kinek minden tette,
—Mint a csendes tó a fényes napnak képét,—
Lelke tisztaságát hűn visszavetette.

Az ilyen elmulik nyom nélkül hirtelen;
És épen ez a mi életünknek átka :
Hogy a gonosz akkor vész el nagy nehezen,
Midőn magát harmad- negyed-izig látta.

Fakadj zöld lomb, fakadj! nyiljatok virágok!
Álljátok ékesen körül e sirboltot!
Kék, piros szirmotok nem mutatja bátor,
Hogy a bu ültetett, a fájdalom oltott.

Nyiljatok, nyiljatok! csendes nyári estén,
A halhatlanságról beszélünk veletek ;
Ti is le vagytok a sötét földhöz kötve,
Mégis ég felé száll az illat, lelketek!

Halottak voltatok e sirhalom körül,
S új életet lehelt a kikelet rátok!
Ki koporsójában olyan mélyen alszik :
Jó halottunkat is mért fel nem hoztátok?

Ha ő felébredne! s olly régen nem látott
Kedves tanyájának tájékán megállna :
Mint örülnénk neki! mint fogadnók őtet!
Hányan nem borulnánk könyezve nyakába?!

A virágos ág is itt a kerti fákon
Feléje hajolna, hogy őtet elérje;
Piros szárnyával a tavaszi bogárka,
Lágy döngicséléssel repülne feléje.

Hát a hű cselédség, melly mindenik szavát,
Mikép a szent irást kegyelettel őrzi;
Megindulás között fogná őtet körül,
Nem tudván örömét könnyeivel győzni.

Csak egy állna mint a márványszobor némán,
És nem lenne könyje, mellyben megförszse;
Hű özvegye szivét az öröm megölné,
S kedves férje keblén holtan rogyna össze!

A SÓLYOM.

Kösziklák közt, biztos helyre,
Van a sólyom fészke rejtve;
A tojó ül, — alig várja :
Hogy kikeljen már tojása!
Mit anyai indulattal,
Meg-megforgat éjjel nappal.

És a hím a puszta kőszál
Magas ormán ülven, őrt áll,
S martalékot, hogy-ha éhez':
A mint vág a földszinéhez,
Még a nád se száll gyorsabban,
Mikor a kéziv lecsappan.

S mellyet körme megragadhat :
Dus prédául esik a vad;

S egy falatkát meg nem izlel,
Haza-siet minden ízzel;
S hű párjának odarakván :
Övé csupán a maradvány.

,Üldögélvén a tojáson :
Légy nyugodtan édes párom!
Míg a sikon széllyelnézek . . .
Tiszteletben áll-e fészek ;
S óvatos lesz kánya, vércse :
Hogy a sólymot meg ne sértse.

Szól a him és útnak indul,
Száll a bérczek ormain túl . . .
Elmult a dél, int az alkony :
Minden madár haza tartson!
Haza is tart éjszakára,
Csak a sólyom marad hátra.

Kimerülten, szomjan éhen,
Szegény kotlós ül a fészken ;
Múlik nappal, múlik éjjel,
Bizalommal, csüggedéssel ;

S még tojása kárba nem megy :
Mert melegben tartja a begy.

Im hozzá a részvét örvén
A rabló ölyv szól, gyötörvén :
Mi haszna sok epedésnek?
A ki megholt, fel nem éled!
Uj párt s fészket nézz magadnak . . .
Özvegy sólyom, elfogadlak!

Nem halt ő meg, — mond a karvaly, —
Hűtelen lett . . . még nagyobb baj!
Balgatagság lenne tőled :
Hogy magot költs hitszegőnek,
S gonoszul vessz az odúban,
Mikor élhetsz vigan, dúsan!

Anyasólyom hallgat mélyen,
Ott a válasz hűségében!
Menekülhet : s halni készül . . .
Mi az élet önbecs nélkül?
Veszszén inkább, — nincs ez annyi :
Mint a fészket odahagyni!

Megsuhan most gyorsan a lég,
Mintha éles karddal szelnék!
Felvisítva s nagy ijedten :
Két csábitó messze reppen;
S a haldokló, himjét látván :
Öröm kél végpillantásán.

„Rabúl estem . . .” szól a sólyom,
De nincsen a kihez szóljon!
Vége van a hű madárnak . . .
(Im a csirkék már kivágtak)
S viszi himje bércztetőre :
Hogy ott legyen temetője

S véres tort ül elbusulva,
Ölyű, karvaly fészke dulva;
Nem kegyelmez a fiaknak . . .
S hol egymással összecsapnak :
Pehely röpked, vér szivárog . . .
— Messze hallik vijjogások.

ŐSZSZEL.

1846.

Az ősz nyájas verőfényén ülök,
Körüitem sárga, száraz lomb zörög;
Olly jó ittkün nekem!
A természetnek hervadása
Beszél lelkemnek csendesen.

Sápadt vagyok mint az ősz s hallgatag,
Nem érzek én sem mély fájdalemakat;
S mig bus szellő susog
S nyájas sugár dereng az őszben :
Ajkam sohajt, — és mosolyog.

Mig jó megy lelkemen a gondolat :
Szakasztok kisdéd őszvirágokat;
S végök lesz hirtelen
Sovány, hosszúkás ujjain közt . . .
Hideg, nagyon hideg kezem !

Ah, mért is ilyen hosszú életünk?
A hatvan, nyolczvan év minek nekünk?
Sokáig élni öröm-é :
Ha bánat, kétség, fájdalom van
Szurkálva perczeink közé?

Jobb volna az éveknek csak fele,
Zavartalan öröm közt telve le ;
Hogy élet és kebel
Fényes piros lángban, miképen
A fáklya, úgy lobogna el!

De égő fáklya nem vagy életem!
Ugy sápadok meg én is csendese
Mint ágon a levél . . .
Ah, a természet haldoklása
Lelkemmel titkosan beszél!

BUCSÚ.

Itt vagy tehát, megjöttél csakugyan,
Te kedves új könyv, diszes almanach!
Olvastam rólad, hallám híredet,
S alig vártam már, hogy meglássalak!
A mit ígér a gazdag tartalom :
Sok szép novellák, versek s egyebek ;
Mégis a képek s a pompás kötés,
Majd meglát'd hogy legjobban tetszenek!

Ki gondolná : hogy egykor rongy valál,
Ha látja tiszta, hófehér lapod ?
Ki hinné : hogy ki tele írja azt,
Nem a dicsőség szőnyegén tapod ?

Hogy a kik illy varázs dalt zengenek,
S lelkökben ennyi szent, nagy eszme él,
Nem sorskegyelt, dus, boldog emberek,
Hanem . . . . de csakhogymár megérkezél!

Örülök neked! pedig örömem
Hamar elmulik szép álom gyanánt;
Valaki meglát és beléd szeret,
És elvisz mint az eladó leányt.
Meglátogatnak ösmerőseim,
Kik vannak minden rangon és nemen,
És kérnek tőlem „olvasni valót“
Vagy csak felfogják szép egyenesen.

Vegyünk végbucsút egymástól azért,
Szép könyvem, új könyvem Isten veled!
Tapasztalod majd : hogy csak ráfogás
Mikép e nép titeket nem szeret.
Oh dehogy nem! a nyájias olvasó
Egymás kezéből szinte tép ragad;
Ha megbánja is bársony tunikád :
De legalább nem unod meg magad!

Jobb házaknál az is megeshetik.
Lész ott pajtásod kisebb és nagyobb,
De biz azok nem értik nyelvedet,
Ha jobbra, balra megszólíngatod.
Másutt meg lészesz egyes egyedül,
Hol a falról még a naptár se csüng;
Akkor türj...! s tudd meg mi az unalom,
Mellyet jó pénzért ti hordtok nekünk!

S ne bánd : ha olykor kapsz fület, sokat,
Igy többet hallasz, és többet tanulsz;
Az se busitson : ha pingálva lész
Hölgyképeidnek szép hegyes bajusz.
Kárpótlásul az elbájolt leány
Kebléhez szorit, rajtad csókja ég;
Rád bizvák édes, boldog titkai . . .
És nem különben, — a tejes fazék!

De én is bizok most rád valamit.
Ha jártadban-költödben valahol,
Ez vagy amaz könyvemmel összejössz :
—Mert vagy száznyolczvan oda vándorol!—

Mondd meg nekik : hogy szép az utazás,
De öt-hat év rá még is tán elég?
Viszonzláté szomjúzó lelkemet
Hátha már egyszer megenyhítenék!

Szerencsés utat szép könyvem! ha majd
Vén napjaidban rongyos, csonka, vak,
Versek s novellák koporsója léssz,
S iróid is végkép meghaltanak:
Ne essék e dolog neked zokon,
Hálátlan a világ! mellőz, feled . . .
Jőj hozzám akkor, befogadlak és — — —
Hah, jön valaki! most Isten veled!

EGY HÖLGYHEZ . . .

A boldogság csak álom, álom . . . .
Csendes éj az álmak hazája ;
Midőn alig sohajt a szellő,
S leszáll a hold fehér világa.

Szelid halvány arczod nemes hölgy!
Merengő hold az éjszakában,
Ha rá nézek : vonzó sugárin,
A boldogságról leszen álmam.

ZIVATAR.

Kél a nap s elindul az ég meredekjén,
Aranyos küllőin sebes szekerének;
Csend van, — a lágy szellő nem bírja lerázni
Csüngő harmat-csöpjét a fák levelének.

Nyáját messze hajtja a jó pásztorember,
A dolgos méh elmegy hetedik határig;
Buvó rejtekében összesugorodván,
Lyukacsos hálóján csak a pók nem látszik.

A harmat felszárad s rekkenő hőség lesz;
Feljebb feljebb hágván, majd meghajlik a nap,
Üdvarában, a melly tágas mint egy szérü,
Sűrű köd és vékony felhő-rojtok vannak.

És tarjagos felleg támad minden felől,
Melly egymásba növe az ég elsetétül,
Távol mennydörgésnek hallik mormolása,
S kövér cseppek hullnak a vihar szelébül.

Az égi háboru kitör végezetre,
Teljes haragjában, teljes fenségében;
Meg-megrendül a föld mint egy madárfészek,
Hogy véges lakója csudálkozzék s féljen.

Mint egy óriás eb a melly tüzet érez :
A vihar vonitva fut át a világon;
Reá kigyulnak a cikázó villámok,
S az egész mindenség fényes tűzben lángol.

Szélvész rázza tépi az erdők üstökét,
A hajlékony tölgyet guzszsá csavargatja ;
A magas, egyenes fenyőfát, derékon
Töri ketté mintegy szálgyertyát, haragja.

Sötét lesz egy perczig, hogy annál vakítóbb
Legyen a szikrázó villám lobbanása;
Csendes lesz egy perczig, hogy annál rémitőbb
Legyen a mennydörgés harsány csattanása.

Zug a szélvész, zug a rengeteg mélysége,
Nyugtalan futosnak felriadt vadai;
A sas, mint egy hátra-vert vitorlás sajka
Nem bir a szél ellen fészkéhez szállani.

Mintha az elemek végső harcza volna,
Mintha minden, helyet s alakot cserélne....
Talán e borzasztó istenitéletben
Az utolsó napnak van rajzolva képe?!

Ah, a természet nagy, jókedvben, haragban,
Az egyik keze bont és alkot a másik;
A villám dul, emészt : a mennydörgés szava
Megtermékenyíti a földnek határait.

Dul, dul a zivatar, végtére kifárad,
Magát emészt fel lángzó haragjába;
Az ég, mint egy békét ohajtó fellegvár
Hétszinű zászlóját tüzi bástyájára.

Zajong még a vadon,— s mintha mélysebéből
Zuhogó patakban gyorsan folya vére :
Mélyhörgése mindig, mindig csendesebb lesz,
Óriás halottként némul el végtére . . . .

Eloszlott a felleg, — a nap nyugodóban,
S mint haldokló bajnok sugárzó szemével,
A háborus élet zajtalan estvéjén :
Nyugton néz még egyszer a világon széllyel.

TAVASZI PIMPÓK.

I.

Lombja nincsen a ligetnek,
Pusztá rét halom ;
Mégis pillangók repesnek
Tarka szárnyakon.

Csalfa pillangó, reményem!
Hol veszed magad ?
Életemnek száraz fáján
Zöld lomb nem fakad !

II.

Hová futamsz mező patakja?
A nagy folyamba sietek!
Melly a tengerbe visz magával,
Hol drága gyöngyök termenek.

Maradj, maradj! mező patakja
A réten, hol ered fakad!
A nagy tenger zúgó ölében
Elvész neved, elhalsz magad!

III.

Szól a pacsirta, — mint egy kis harang
Függ magasan a tiszta légben;
Nincs még virág! — buzgó madárka hallgass!
A szentegyház üres, korán a hang, — az
Imádkozó nép nincsen ébren! —

IV.

Ki messze, messze jártál,
Oh vándor fecske! szólj :
Mit hoztál tengereknek
Tulsó határiról?

Tekintsd meg rajtam a színt,
A mellyet viselek :
Gyászszal menék el, azzal
Tértem most újra meg.

V.

Olly nyájasan derengenek
A nap meleg sugárai!
De a lombatlan tar liget
Csak nem akar kihajtani;

A szív ha veszt, elzárkozik,
És rajta bánat vész erőt;
Meg nem nyílik halvány remény
S csalogató sugár előtt!

VI.

Elment a hó, — zugó dühével
Elhallgatott a téli vész;
A föld meleg, nyitó sugárért,
Az égre olly esengve néz;

De tornyosuló fellegekkel
Haragosan borong az ég. —
— Hogy a föld színe felviruljon :
Az Isten nem akarja még!

VII.

Kedvesednek sirhalmára
Most rakj hantot gondosan,
Kedvesednek sirhalmán most,
A zsenge pázst megfogán.

S locsolgasd meg könyeiddel!
Úgy a hant el nem szárad;
Az emlékezet virágít :
Ápolgassa a bánat!

VIII.

Zöldül a hant, a pázsit újul
Kinyílik a rétek virága;
Oh hát az ifju kikeletnek
Legelső virága is sárga!!

Első díszében a tavasznak
Hervatag őszi lombot lássak?
A születésben ott legyen már
Bus eszméje az elmulásnak . . . ?

ELMÉLKEDÉS EGY LEVÉL FELETT.

Motto : „Nem levén elegendő Praenuméranansom, mert a ki a pénzt le nem teszi, az nem numerált prae, a Typographus pedig a tsupa irást nem tartja pénznek, — dugába dőlt a Farsangi Poéma. — Komárom 15. februar. 1802. Csokonay m. k.

A kézirat.

Költője a csikóbőrös kulacsnak!
Épen elmúlik hosszú ötven év ma ;
Midőn irod, hogy nincs praenumeransod,
S dugába dőlt a farsangi poéma!
Költője a csikóbőrös kulacsnak,
Ne bántson e gúnyos emlékezet !
Sőt vigasztaljon az, hogy ha ma élnél :
Még annyi sem akadna ugy lehet.

Azóta hosszú ötven év alatt,
Nagy és sok a mit a világ haladt.
Ha megjelenél köztünk, — nem a hír

E csillogó aranykőd képiben,
De egy pálczával járnád be a hont,
Azt a szép földet hol porod pihen :
A barátságos Kunság téreit,
És Debreczennek híres városát;
S hol Tihanynak riadó leánya
Zengő bérczén halkán kiáltna rád :
Elálmélkodnál a nagy változáson,
A mellyen a világ átment azóta,
A réGINEK csupán egyet találnál :
És ez — a praenumeransok mivólta.
Ezek felől a farsangi poéma
Most is szép csendesen dugába dőlhet;
A névben van csupán egy kis különbség :
Előfizetőknek mondván ma őket. —

Mégis, oh költő! áldhadd Istened
Hogy akkor mérte rád, eltöltened
Azt az időt, mit élet nevezet
Alatt az embernek nyakába vet.
Akkor szőtt a takács, a boltos árult,
Szántott a nép, a pap imádkozott;
Irt a deák, az ács furt; meg nem unta
Prokátor a pört, cigány a kohot.
Most, — csillagvizsgáló a krumplicsösz

És hadvezér a kályhafűtő, kukta;
Miniszter a csapláros, és kezén
Mint itezés jár a népek élte, bukta.
Szóval : minden Jankó s Kata
Világrázó diplomata!

Te boldog vagy, hogy meg nem kóstolád
Mi gyomrot, lelket jóltartó gyönyör :
Midőn okos bolond politizál,
S uton utfélen halálíg gyötör.
Mert a szónak minden harmadika;
Keletlen, sótalan politika ;
S az ember e rémtől meg nem pihen,
Üldöztén szó vagy betű képiben.

Hová levének a kedélyes esték,
Hol a barátok egymást felkeresték!
Mikor öszvejött szomszéd atyafi,
Egymás örömét szaporítani!
Kiket jóízű tréfa, bor s zenénél,
Együtt talált, vigan talált az éjfél, —
Ifjak s vének enyelgő körbe ültek,
S szentül ment a multság mint az ünnep.
Most, — ha az ember társas körbe lép,
Rögtön, — alighogy indul a beszéd :

Mint az almába, bele esik a
Kor ocsmány férgé a politika!

A világ halad, csak mi nem megyünk
Sem hátra sem előre mint a vén rák;
Csak minket nem tolt feljebb az idő,
Vagyunk, mint voltatok szegény poéták!
A színész ma is csak komédiás,
Költő és tudós, festő vagy zenész:
Kasza-kapakerülő, pénzcsaló,
Kit minden bitang megröhög, lenéz.
Boldog szerkesztők! hát ti mit csináltok?
Jobb bizony! ha más mesterségre álltok!
Nem kell ma szellem! oh az a világot
Nem tartaná jól, sőt elémelyítné;
Hús kell ma, vastag étel,—vagy ha mégis...
Hát ott van a politika, e híg lé.

Pedig hiszen csak valljunk igazat:
Íróban, könyvben nincs nálunk hiány,
Csak az is sok mit évről évre, az
Idő s könyvvarus a polcraól kihány,
Miután a vesződést megsokalta:
Leszállított áron tuladni rajta.

Van író, költő, kritikus elég; —
Mert arra, mint hajdan, nincs már eset :
Hogy nagy tempóval készüljünk elébb,
Tanuljunk sokat, írjunk keveset.
Most minden ember született zseni,
Minden betűje dicső, isteni!
Kikölt naponként egy tyúkalja író,
Ez a vén költős az irodalom;
A híres költő annyi mint a csirke,
És szól ki vékonyan ki vastagon,
S babért, szobrot vár a hálás hazátul,
Mert hiszen általa, — papir s rongy drágul.

Kit az irodából elvertének
Mert nem tud írni, író lesz legott.
Magában a borzas vargaines
Nem érezvén elég talentumot :
Meghasonlik..és költő lesz azonnal,
Költő, sötét vad világfájdalommal.

És van kritikus, — ép mint a kaesa
Kígyót békát elnyél a víz alatt ;
Csupán azért, hogy jóllakják vele,
Nem, hogy tisztítsa tőlök a tavat.

Ugy kapnak ezek gazt és szemetet,
Mivel ez nekik privát élvezet.

Van itt író, költő, tudós, kritikus,
Regény-, dráma- s novellairó bőven;
Ismert, nem ismert, félreismert lángész
Egymás hátán mint a csik a Fertőben.
S nem bámúlsz minket oh boldog haza?
Dehogy nem bámul, — sőt annál odább van:
Praenumerálni elfeledkezik,
És nem veszen könyvet — bámulatában!

Azért ne bántson oh alvó poéta!
Hogy a farsangi vers dugába dőlt.
Ne félj, így lesz az ötven év után is
A miképen volt ötven év előtt! —
Igy dől dugába minden e világon,
A koszoru, a hír és a dicsőség!
Szép tölök : kik e földön rongyban járnak
Azért, hogy majd a halhatatlanságnak
Biborszín palástját magokra öltsek!

ELSŐ SZERELMEM.

Emlékszem még, emlékszem reája,
Ifjuságom boldog szép korára!
Fényes napja s könnyü fellegével,
Azt az időt hogy felejteném el?

Rengő habján játszva vitt az élet,
Azt sem tudtam : mellyik partra nézzek?
Vigan mentem, mint a könnyü esolnak,
— Örvény és szirt eltakarva voltak.

Suttogó lomb, csattogó madárdal
Boldogságnak adta lelke által;
Éjelenként nyájas, édes álmak,
Nyílt, virágos téren hordozának.

Mikor csendes nyári szürkületben
Üldögéltünk a lugasba ketten;
Hogy átölelt lágy fehér kezével . . .
Azt az órát hogy felejténem el?

És nem láttam ötet én azóta,
Két felé vált életünknek úta;
Élsz-e, hol vagy jó leányka? bánat
Szép orczádra nem borít-e árnyat?

Bár örömré, búra hitt az élet :
Én megőrzöm mindörökre képed!
S hű ölen a házi boldogságnak,
Emlékim közt gyönyörködve látlak!

Mint mikor már messzetűnt a sajka
S nem látszik csak a vitorla rajta :
Messziről a multak képe lebben,
S mosolyg rám a szép emlékezetben.

És gyakorta gondolok reája,
Ifjuságom s szerelmem korára;
Fényes napja s tiszta kék egével,
Azt az időt hogy felejténem el?

KUVIK.

Csillagtalan, sötét az ég,
Az óra már éjfélét ütött;
Kiabál a halálmadár
Rozzant, szegény viskó fölött;
Benn a kínok végharcza közt
Verdődik a halálra-vált,
És minden hang fülébe hat
Hogy a rémes hirnök kiált :
Kuvik, kuvik!

Ah, élne még, de halni kell,
Meghalna már, de nem lehet;
Sötét gyötrő a pillanat
Mellyet hunyó éltére vet!
S kemény, sujtó ítéletet

Kiált fejére önmaga;
Igenlőn vijjogván belé
Az éjszakának madara :
Kuvik, kuvik!

„Nem volt hited, nem Istened!
Gyűlölted, martad önfajod;
Embertelen, fás kebled, a
Bizalomnak helyt nem adott.
Melly által e szép, nagy világ
Boldogságra teremtetett :
Nem akartad érezni, a
Mindenható szeretetet!
Kuvik, kuvik!

A megvetett, utált világ
Kebléből számüzéd magad ;
Bósz, elvadult állat levél,
A melly az embertől szalad,
Vak gyűlöletben lázbeteg!
Remegtél a tört agg előtt,
Leendő üldöződ gyanánt
Tekintéd a kis csecsemőt.
Kuvik, kuvik!

Nőt nem vevél . . ! Hah! kebleden
A kigyót nem melengeted . . .
Féltél : hogy majd lop, csal, megöl
Saját véred, tengyermeked!
Virasztó nincs ágyad körül, —
Idő előtt megfojtana
A színe-vesztett rongyokért . . .
Viraszt csak a rémes dana :
Kuvik, kuvik!“

Végtére, kínos harcz után,
A nyomorult végsőt hörög ;
S megundorodva hagyja el
A lélek a sártömlöczöt,
A melly midőn a sirba hull :
Még pusztább lesz a pusztá ház,
És tátva-nyitva, senkié . . .
Padlásán a bagoly tanyáz :
Kuvik, kuvik !

Szemét nem fogta senki be,
Temetésén meg nem jelen,
Sirját nem látogatja meg
Sem ismerős, sem idegen ;

Halmán zörgő kóró inog,
Nem gondosan ápolt virág;
S a csendes éj óráiban
A bus halálmadár kiált :
Kuvik, kuvik . . . !!

PIPACSONK.

I.

„Ha mi elszakadnánk, édes kedves rózsám!
Mi lenne belőle . . . ?“
„Te megházasonnál, én meg férjhez mennék,
Édes kedves rózsám!
Az lenne belőle!“

II.

Fecske fészkel az ereszünk alatt,
S hogy boszantottam a jó madarat!
Leszurttam a mit ő tapasztgata,
S kezembe került kicsiny magzata.
Hja! akkor csintalan fiú valék!

Fecske fészkel az ereszünk alatt,
Dehogy bánthanám a jó madarat!
Sőt ugy szeretem, s örülök neki :
Fiauskáit midőn etetgeti.
Most nóm van s kedves magzatom!

III.

Elnézem a jó magvetőt :
Olyan röges, kemény a föld!
De ő mégis csak szántogat,
Remélve dus kalászkokat.
S ha sárgulnak kalászhai:
Veréb pusztítja, vágja ki.

Illyen a költő! — hidegek
Hozzá világ és emberek,
De ő mégis dall, s újra dall,
Rengő aranykalász a dal!
S hitvány veréb is csipkedi . . .
— Ez a dicsőség jut neki!

IV.

Mi az a hir? Fénylő selyemszál
Melly sírunk ormirul,
A később élő ivadéknak
Hosszan legombolyul.
Mit ér bogárnak a selyem
Ha pompáját, színét nem látja?
A megholtnak mit ér a hir
Ha nem tudja, hogy az sajátja?
Jobb : a bogárnak adj falevelet,
S nekem hirért, míg élek, — kenyeret!

TERÉZ EMLÉKEZETE.

I.

A csendes táj fölé száll borongó felleg,
Kebelében rejtve nehéz hideg cseppek;
S míg árja megered :
A fellegnek árnya reszketőn terül el
A csendes táj felett.

Sirod a csendes táj korán elhunyt halott!
Borongó fellege sirodnak én vagyok!
S mig könyezném azon :
Rávetem messziről fájó lelkem árnyát :
Sötétlő bánatom.

Nem valál testvérem, nem valál kedvesem,
Mégis szerettelek őszintén, melegen;
És testvéred se szán,
Talán kedvesed se szánna jobban mint én,
Te kedves jó leány !

A kit én szeretek, a ki engem szeret :
Kevesebb van ismét, kevesebb van veled!
S ha ekkép hagytok el :
Fa leszek maholnap, a mellyről örökre
Lehullott a level.

Mert nem olyan az én éltem mint a fenyő,
Mellynek mennyi lehull, annyi levele nő,
S mindig zölden marad;
Elhullnak barátim s én többé nem nye
Helyettök újakat!

Üres a helyed is megboldogult! üres . . .
Mert nagy utra kél az, ki olyan jó t keres
A millyen te valál!
Hiába, ha néha neheztelt ajakad,
Áldott szelid lelked mást beszélt az alatt
Szemed sugárinál.

II.

Meglátogatlak jó halottam!
A kakukfűves temetőn;
Hol hű barátnőd fájdalom közt,
Melly lelkén most is ki-kilobban,
Korán a föld ölébe tön.

Dajkája volt végperceidnek,
Kezével fogta bé szemed;
Azt a fehér halott-ruhát is
A mellyben szépen eltemettek :
Ő készítette el neked!

Ah, mindenre emlékezik jól . . . !
S ha majd kimegyünk csendesen
Hozzád a gyászos temetőre :
A fájó emlékű napokról
Ő mindent elbeszél nekem.

De majd elhallgat . . . mit beszéljen
Midőn a sirhalom beszél?
Oh jó leány, mindent megértetek,
— Melly lelkemet meghatja mélyen :
Sírfád sötét betűinél.

III.

Kedves halott felett
Hamar zöldülő hant fakad;
Kedves halott felett
Hű gond ápol virágokat.

Az én kertem kopár,
Vadfüvek ingadoznak ott ;
Sirodra oh leány,
Virágot én nem adhatok!

Hantot viszek reá,
Sötét-zöld pázsit én dalom;
Dalommal sírodat
Kedves leány behantolom!

NE NÉZZENEK RÁM

Ne nézzenek rám csalfa szemeid,
Tied volt egykor életem!
Hittem benned, s most a megtört hitet
Vérző lelkeimtől elvetem;
Ajkad mosolya gunyra válik,
Kerülj el engem mindhalálíg!

A sírra, hol kedvest temettem el,
Virágot ültetett kezed;
A mély sebet, mely lelkeimen sajog,
Most is lágyan legyezgeted;
Távozzál tőlem! csalfa ajkad
Rózsáin, búm tüskéje sarjad.

Borongó lelkemen vihar ha járt,
Nyájas szivárvány lől azon;
Csüggedt valék mint a szomjú virág :
S te lől enyhítő harmatom;
Szemedben szebb jövőm derengett, —
Oh, hogy-ne biztam volna benned!

A zászlón láttam nyájas képedet,
Járván gyilkos csaták terén;
A rengetegben bujdosál velem,
Laktál a börtön fenekén;
S kezemből, melly már döfte szívem :
Kivetted a gyilkot szelíden.

Nem engedéd egy szebb jövő felől,
Kétségbeesni lelkemet;
És biztatál : hogy nincsen veszve még :
Világom mégis elveszett!
Ne szólj!... szavad csak gúnyra válik...
Remény! kerülj el mind halálig!

FARSANGBAN.

Mint a szélvész repül a szánka
A csillogó fehér havon;
Virgoncz ifjakkal ülve rajta
Sok szép menyecske s hajadon.
Farsangol a világ! kinek nincs :
Feleséget keresni jó;
Mellőle megszökik kinek van . . . .
Oh boldog farsangi idő . . !

Csapongó kedv a tánczteremben!
Hol a kedélyes nőszereg :
Egymás arczát, mezét, családját
Ajk pittyegetve szólja meg;

Hol annyi drága rizspor elfogy . . .
És sok mámorban pihegő
Leány a más világra tánczol . . .
Oh boldog farsangi idő!

Az öreg ur otthon köhécsel,
És bodza-herbatét iszik,
Mig vígadozni a menyecskét
Rég jól ösmert karok viszik;
És a mivel vigasztalásul
Férjéhez tér a drága nő:
Hosszú árjegyzék... kurta hűség....
Oh boldog farsangi idő!

Oltár elé állítja végre
Az ifju, szíve kedvesét;
És véle, a várt százezernek
Megkapja majd kilenczedét.
Nagy kastélyt képzelsz a menyecske...
S imé : szerényen tűn elő
A kis bogárhátú öreg ház . . .
Oh boldog farsangi idő!

Mint a szélvész repül a szánka . . .
S e mindenféle tarkaság :
Engem harsány kaczajra indít . .
Igy szép az élet . . . a világ . . !
Most korholó, hideg vagyok, — majd
Vig pajtás, hütlen szerető;
Igy bolonditjuk benned egymást
Oh boldog farsangi idő.

GRAEFENBERGBEN.

1848.

Hüs kutfejek csorgóinál
Ülök hallgatva, egyedül;
Lelkemre barna fellegárny :
A mult emléke nehezül.

S fájdalmasan elgondolom :
Mi boldog ember, a kinek
Keblét lángok nem égetik . . .
— Hanem, mint e forrás hideg!

Elgondolom : mi haszna volt
Nemes tüzednek oh kebel?
Hogy lángjánál tenéleted
S boldogságod perzselted el!

És felsohajtok csendesen :
Hideg forrás, hideg patak!
Fagyaszszátok meg keblemet . . .
És koporsóig áldalak!

PANASZKODJAM TALÁN...

1847.

Panaszkodjam talán, hogy életem
Annyi zaklató bajjal van tele?
Vagy szidjam a világot, végzetet :
Hogy vadállat az emberek fele?
Nem, nem! csak űzz, csak zaklass sors! ne félj
Meg nem átkozlak téged én soha ;
Mert így szeretem én az életet :
Zaj- s küzdelemben mint a katona.

Szép, szép a csendes holdvilágos ég,
S a tenger midőn nyugalom fedi;
De ha csattog, — villám villámra gyul,
S harsog a hullám : ez az isteni!
Távozzál tőlem béke, nyugalom!
Te élet és kedély halvány moha . . .
Én így szeretem, így az életet :
Zaj- s küzdelemben mint a katona.

Keblem tömlöcz, benn vágyaim rabok,
Békétlenül csörgetve láncukat,
Ki megsértsen, megöljön ha lehet :
Egy két jó barátom mindig akad ;
Igy kívül belől zaj és izgalom,
Kivül belől hullámok ostroma,
De így szeretem én az életet :
Zaj- s küzdelemben mint a katona.

S légy áldott sorsom, hogy gondoskodál
E harczról, mellyben nagy kedvem telik ;
Kiket rám küldél hogy marczongjanak,
Oh adj még élesebb fogat nekik!

S most jertek : vágjon földhöz a ki bir,
Mert különben majd én vágom oda . . .
Igy, így szeretem én az életet :
Zaj- s küzdelemben mint a katona!

JÖSZ TE KEDVES...

Jöszte kedves, járjunk egyet a mezőben!
Ugy sem soká mosolyog az ilyen zölden,
Nem fedez be hüs árnyával a fa lombja,
Őszi szellő, deres éjjel
Még sárgítja, földre ontja.

Adjuk át egy lágy rengésnek kebleinket,
E méla-bus őszi világ úgy megillet!
Hogyan küzd a hervadással a virúlat . . .
Másod-virág nyílik a fán,
Mikor zörgő cserjét hullat.

Gyülekezik már a fecske, megy a gólya,
Hova mennénk kedvesem, ha szárnyunk volna!?
Nem repülnénk ugy-e messze? itt maradnánk?
Hervad a táj, — de itt mosolyg
Szép emlékből a tavasz ránk!

Minek szállna vágyó lelked messze tájra?
— A boldogság nem idegen föld virága! —
Itt repkedjen kedveseid közelébe,
Mint a madár a fa körül,
A mellyen áll kicsi fészke.

Hamuszin köd ereszkedik a határra,
Fénynyel szegi be az őszi nap sugára,
S néma, kopár tájak felett elhuzódván :
Aranyozott szemfedél a
Hunyó élet koporsóján.

Fáj-e neked a táj képe illy halványan?
Nem gondolsz-e tenmagadra a virágban?
Mikor te is így borulsz a hideg földre,
Ha megválnak majd egymástól . . .
Én a busz ág, te a zöldje!?

Ez a halvány, bucsúzó kép ah ne fájjon!
Gyönyörködjék lelked a szép őszi tájon,
Hol körül, egy fájdalomban édes vágy fog,
Ez a halál költészete,
Ez az élet felől zálog!

És legyen bár hidegült a földnek arcza,
A fagyos tél hóleplevel betakarva :
Akkor is szép mély álmában a természet,
Ott rejtezhén kebelében
A melegség s örökélet.

TAMÁS VITÉZ.

Az öreg ember, mint a nyájas ősz
Mosolyg, mosolyg, — s hajszála olyan ősz!
Madárszó nincsen a
Bus őszi berkeken;
Ha szól is az öreg,
De hallgat szívesen.

Tamás is hallgat, a napfényinél

A ház előtti padkán üldögél . . . .

Hónaljmankójával

A porba irdogál,

Elmerengő lelke

Ki tudja merre jár!?

A nagy diófa az ablak alatt :

Kiszáradt rég, hüs árnyékot nem ad;

Minek is? nem hevit

Az ősznek sűgara;

S a fa gazdájának

Ugy sem lesz több nyara!

A kórvitéznél még vénebb a fa,

Ki tudja mikor ültették oda?

Mennyit játszott a kis

Tamáská e helyen . . .

S hányszor fogadta itt

Később hű szerelem?!

S elment az ifju, elment messzire,

A harcok vértől ázott tőrre . . .

Megtért sok év után
Féllábbal, rongyosan;
Kedves, barát, rokon
Már mind a földbe' van!

A ház, az udvar puszta, elvadult,
A nád lefutott, a tapasz lehullt;
A kutágas ott áll,
A kut bedölt maga;
A nagy diófa is
Régen kiszárada.

Igy van az! mig a hős távol csatáz :
Kivül, belől hogy elpusztúl a ház!
Csak pókháló van ott
A melly mindent befed,
Mint a felejtés, sok
Szép tettet, érdemet.

Tamás fél lába sírban igazán;
És fázik annyi izzadás után;

A hirnek tüzhelyén
Mellyet ő is raka :
Más melegszik, nem a
Harcz csonka bajnoka.

Tamás vitéz a nap sugárinál :
Ülvén a száraz porba irdogál;
Mankónak valót, az
Öreg diófa ád; —
Koporsónak szánta
Megszáradt derekát.

PÜNKÖST REGGELEN.

1850.

Vigan mosolyg a föld határa,
Az ég felette, tiszta, kék;
Mintha e napját a világnak
Ottfenn is megünneplenék !

Ah, a mosolygó föld, derült menny
Sötét, borúlatos nekem :
Kórágyon fekszik szenvedő nőm,
Terítón kedves gyermekem!

Virít a rózsá, és a hajnal
Harmatja még kelyhén ragyog;
Az ünneplő sereggel, én is
Pünkösti rózsát szaggatok!
S halotti koszorúba fűzve,
Bús harmatot hint rá szemem :
Kórágyon fekszik szenvedő nőm,
Terítón kedves gyermekem!

A népnek arcán ajtatos csend,
Szívén vallásos buzgalom;
És rajta, a szent nap díszére
Fehér, piros köntös vagyom;
Én gyászban járok, bánatomnak
Sötét ruháját viselem :
Kórágyon fekszik szenvedő nőm,
Terítón kedves gyermekem!

Busan szól az ünnep harangja...
S míg más az ur házába mén,
Hogy elméledjék a legelső
Pümköst csudás történetén :
Ah, addig a mély fájdalom szól
Emésztő lángnyelven velem...
Kórágyon fekszik szenvedő nőm,
Terítön kedves gyermekem!

Hová nézzek? szeretteimből
Egyik beteg, másik halott,
Nem enged álmat annak a kín,
Emez végkép elszunyadott.
Ott a bús zaj, itt a halálcsend
Egykép sebet vág lelkemen . . .
Kórágyon fekszik szenvedő nőm,
Terítön kedves gyermekem!

Letört fájáról életemnek
Letört az egyik lombos ág;
Enyészetes forró szelével
Sárgítja a kór másikat,

S ha még ez is . . . száradj ki akkor
Lombatlan bus fa, életem . . .
Kórágyon fekszik szenvedő nőm,
Terítón kedves gyermekem!

FALUSI ÓRÁK.

1847.

Csendes boldogságban, megháborítlanul
Élek én kebleden tiszta szent természet!
Édes örömeikkel jönnek meg perezeim,
Mint a megrakodt méh, melly hoz édes mézet.

Együtt kelek fel az énekes madárral,
Járom a mezőben, az illatos réten ;
A szálás vetések csendes szűk utczáin,
Hűs reggeli szellők találkoznak vélem.

Csergő patakoknak sűrű bokra közül
Nézem a gerliczét s a vadgalambokat,
Aztán bejárom a meredek hegy-oldalt,
A csendes erdőtáj hús árnyékban fogad.

Majd ujult kedélylyel kis kertembe térek,
Nézzvén a virágot : teljes lesz-e valyon?
Ezt beoltom, amazt megöntözöm, nyesem,
Lehullt indáikat helyre igazgatom.

Igy száz apró kedves foglalkodás után,
A nap forró heve, hüs méhesembe int;
— Munka s elmélkedés éltem barátai, —
És ottan is ujjabb öröm vár rám megint.

Társalgom a régi világ bölcseivel,
Kik nagyok lettek a természet kebelén;
S mig lelkem átmereng éltök- s eszméiken :
A boldog aranykor tün messziről elém.

Avagy előveszem kedves költőimet,
A kiknek lelkökkel az én lelkem rokon;
És mig édes ábránd karjába sülyedek,
A szívemhez szóló képeken, hangokon :

Egy nyájas szellőcske bélopózik hozzám,
Könyvem elfordítja, szememet bezárja . . .
Lágy szendergés lep meg, mellyet odacsalt, a
Szellő, és a méhek altató dongása.

S mint alvó kedvesét megleső menyasszony:
Rózsafő nyulik be hozzám a nyíláson;
És lelkem meglátva s himet varrva róla,
Tündéri képeket mutat boldog álmom.

Felébredvén, hívom lelkem játszó társát :
A láng képzeletet, ki felrepül velem,
Meghordoz s visszahoz, mereng... dalol... szeret,
Mig az esti harang megkondul csendesen.

Haza kolompol a nyáj a legelőről,
Elül a csicsergő madárka jó korán;
Este van..., megszólal a lágy furulyahang,
Melly kin- s boldogságnak jól esik egyaránt.

Ködfátyolképe a multaknak kitarul,
S annyi régi rajzok visszatérnek rája;
Emlékezés nélkül mi volnál te oh sziv?
Beszédes hurjától megfosztatott hárfa!

S édes áhitattal keblem megteljesül,
Este ugy ellágyul, olyan jó a lélek!
Megengesztelem, a kiket megbántottam,
A kik megbántottak, velök megbékélek.

Ábrándim közt végre megnyugvás borít el,
S mint a gyermek, a kit elnyomott az álom
Imádsága felén, összetett kezekkel . . .
Csendesen elalszom csendes nyoszolyámon.

HÓFELHŐKkel . . .

Hófelhőkkel küzd az ég,
Völgy, halom bus puszta még;
Gyors szellőin a tavasznak
Messze szállj el barna felhő!
S langy melegben a mezőnek
Reszkető fűszála felnő.

Várunk, várunk . . . hol maradsz
Élethintő szép tavasz?!

Jőj el és uj pázsitot hozz,
Annyi uj sir hantolatlan :
Jobb a nyugvás, szebb az álom
Melly virágos hant alatt van.

Áll a vén cser zordonul,
De majd rája lomb borul;
Ne féltsd : hogy vésszel csatázván,
Sudára ing, ága csattog :
A szilárd gyök, törzsökével
Rendületlen áll alattok.

Tömlöczben van a patak,
Öröm s zaj meghaltanak ;
De a meleg napsugártól
A rögbül is élet pezsdül ;
Visszatérnek a madárkák,
Öröm és zaj seregestül.

Jőj azért szép kikelet,
Öltöztess a bérczeket!

Hadd fakadjon a halomnak
Aranyfürtü venyigéje;
Hadd csattogjon a ligetnek
Édes ajku fülmiléje!

Van tán még a mért igyunk . . . ?
A miért szóljon dalunk!
Hisz az élet még ki nem hal . . . !
Mig ki nem fogy bérczeinkből,
Mig ki nem fogy kebleinkből
A magyar bor, a magyar dal!

MIT KÉREK . . .

—•••••—
Mit kérek tőled sors, találd ki!
Tán gazdagságot, kincseket?
Oh nem biz én! meg-él az ember
Megél aztán a hogy lehet.
És ámbár pénzem nagy ritkán akad :
Fel nem kötöm miatta magamat.

Pedig hallod sors, te vén zsugori!
Ha tán feltörnéd kedvemért
A sziklazáru bérczeket,
Ez órjás kincs-szekrényeket
Hová még ember kéz nem ért;
S a bércz ezüstét, aranyát
Mind lábaimhoz ontanád,
És kérdenéd :
Ha kell-e még?
Nem mondanám : elég!

Mit kérek tőled sors! talán
Hosszu élet kívánatom ?
Adj egy kedvem-szerinti órát
S száz meddő évért nem adom!
S ha kérni kell : azt kérem én :
Haljak meg annak idején;
Ha erőm s lelkem végkép kiapad :
Ne legyek az élet lába alatt;
S ha nincsen már e földön szerepem :
Kár volna csufra itt ténfergenem.

Mert nagy baj, ha az ember élete
Rövidebb vagy hosszabb mint kellene;

A vaczkornak is ilyen sorsa van :
Zölden nem jó, még rosszabb szotykosan.
A vén ember zsibvásárra kerül,
Hol olcsó, olcsó lesz kegyetlenül!

Nem kérek én siromra szobrot,
Mellynek magasló ormirul,
Hírem nevem fényes sugára
Az utókorra átpirul.
Kóró vagy emlék áll sirom felett,
Örök felejtés, hű emlékezet
Árnyék- vagy sugár-képpel :
Az engem nem sujt, nem emel.

Nem kérek tőled sors, hatalmat!
Ne add kezembe pallosát,
Mert a mit én azzal mivelnék :
Magad is megsokallanád!
Mint a haragvó menny villáma :
Kezemben az gyilkolva járna.

Az emberfaj beteg, — szörnyü beteg,
S ki lészen néki orvosa?
Ti kórvilágnak halvány bölcsei!
Ti gyógyítjátok meg?... soha!

Hitvány kuruzslók! népek, századok
Millióinak vak vezérei!
Feleljetek : ha kezetek között
Megszünt-e az jajgatni, vérzeni?
Betűt szültök, hogy abban, mint a féreg
Saját mocskába, megteremjete!
Az elv-, a rendszerért élet-halálra
Marjátok egymást mint a bős ebek.
És meddő elv-vitátok mellett,
Az emberiség romlik, szenved.

Kiáltotok ti szemtelen faj :
Mi földi istenek!
Mi vagyunk sáfári az észnek
Sötét éjben fénylő szövétnek,
Minket kövessetek!
S utánatok sok század óta
Az emberi nem milliója
Bukdácsol, tévelyeg.
Mutassátok meg a sükert bár!
Az ember most se jobb, maradt a régi,
Hajdan nyers bőrben, ma bársonyban,
Egymást mint a vadállat marja, tépi!
S míg akkor, körme s agyara
Volt csupán, mellyel másnak ártott :

Ma, ki ösmerné fegyverét,
A szásrétü cselet s álnokságot?

A fenés tagot le kell metszened!
Nem használ annak balzsam és kenet;
A megveszett föld, tüzzel vassal
Gyógyul meg egykor vagy soha; —
— Nem jó volna az én kezembe
A hatalomnak pallosa!

Nem kérek én hirt és hatalmat,
A hosszú élet mit sem adhat,
Nem kapok kincseken;
Csak egy ohajtásom van oh sors!
Azt teljesítsd nekem :

Szeretnék én meghalni, — s ujra
Feltámadni sok század mulva;
Az éveknek sorát
Mellyek most életemre néznek :
Majd akkor élni át.

Szeretném látni önfajom
Hogy ennyi köny-, vér- és jajon

Magának mit veszen?
Mi vége lesz ezen
Vesztett küzdés és hányatásnak?
Minő arcza lesz a világnak
Tul egy évezreden . . . ?!

VÍG SZÜRET.

Jónás deák a kék kabátban
Derék ember volt általában;
Csak egy betegsége vala
Jónás deáknak : a poétaság,
A mi pedig nagy nyavalya!

De hát ki menjen sorsa ellen?!
Ő írt, — írt mindig mérgesebben,
Sokat, sokfélét, — de kivált
Két tárgy feküdte meg gyomrát nagyon :
Szerelmi és bordalt csinált.

S e megszakító munka tárgya :
A szomszéd csinos Dorka lánya,
S Jónás tulajdon szőleje;
Ah! ő sem kedvesét sem szőlejét
Nem látta már esztendeje!

Mert küszöbét sem lépte által,
Mi köze e hitvány világgal?
Ő szellemekkel társalog . . .
Igaz, ha négy lovas kocsin mehetsz :
Minek járnál Jónás gyalog!?

Szobája özvegyes, diákos,
Reggel setét, délben homályos,
S éjjel felette szomorú;
Itt költ Jónás, itt nő feje felett
Szép zöld penészből koszorú.

S míg elmélyed, nem is pillantva :
A gyertya, nagyra növe hamva,
Mint egy öngyilkos pellikán,
Tüzes orrát lehajtja és vele
Sebet mar önnön oldalán.

S Jónás csak ír . . . ír . . . meg kihuzza, —
De milly szörnyen cseng-bong az utcza!
Kinéz, — aztán nagyot kiált :
Tyhú! hisz szüret van..! s meg-rak hirtelen
Egy puttonnal egy talyigát.

És avval a hegynek törekszik,
Hol a borda l értelme fekszik;
De nagy bánatra ér oda :
Szólejében, nem ér csupán nyakig
A fű, mohar s a laboda.

És mintha borz, menyetke, róka
Örök áron megvette volna :
Tanyát üt benne szabadon;
Van ott lyuk és domb, kisebb és nagyobb,
Mint egy verem s egy sirhalom.

Fája sűrű mint a kalitka,
Csakhogy a termés rajta ritka;
Itt-ott egy rossz csilleng fityeg —
De annak aztán egy szem hija sincs,
Nem igen kellett senkinek!

Mert biz az nyúlat löni jó csak,
Belőle a szeles rigónak
Elég megvágni egy szemet :
Megtörli orrát a karóhoz, — és
Tovább megyen, ha még lehet.

Nem sajtó kell ennek de kótis,
És sirva vígad még a tót is
A bor mellett mi itt terem;
Gazdája mégis csak megissza tán?
Nem! ezt ráfogni nem merem!

Jónás néz s hallgat, — mert szavakban
Törjön ki a pallérozatlan!
Ötet ha éri valami :
Elnyeli, és szívének bánatát
Egy sulyos versben adja ki.

S megtérne a mint jött lakába,
De a szomszéd átránczигálja,
Hol gunyos tréfát üz vele,
S olyan polyhost taszít markába, hogy
Ha megeszi, elvesz bele.

De hah! Dorkó itt . . . ! milly szerencse!
És milly csapás : mert már menyecske . . . !
A polyhos búsan földre hull . . . .
S akképen földre hull Jónás deák
Reménye sóskafáirul.

Ott áll és áll, mint a feszület,
Nem tudva, merre hozzád, túled?
S ott állna még most is talán :
Ha egy ösmert hang érző kebelét
Meg nem marná mint a csalán :

Ugy kell! most sem szüret se lakzi!
Nem akart nékem szót fogadni,
A penna tette meg magát!
Ki látta : mindig irni : irni — — — —
Élni is kell Jónás deák!

LEVÉL

EGY ELUTAZOTT BARÁTOM UTÁN.

Küvényze Pál után

Ki messze messze vagy, kinek hajója már
A zúgó tengeren, remélve küzdve jár,
Vagy a boldog világ előtt horgonyt vetett :
Egy két szót jó barát, hadd szóljak még veled!

Nem is érlek be tán, mint madárt a haraszt,
A mellyet a szellő azon fáról szakaszt
Hol rejtett fészke állt s kisdéd családja benn,
S a távozó után lebbenti csendesen.

Lelked mit érezett hogy elhagyád e hont,
Midőn úgy hagyta el, hogy sohse lásd viszont?
Nem állított meg a határnál valami . . . ?
Honszeretet, ha azt ki tudnók mondani!

Égnek fejed felett nagy fényes csillagok,
A gazdag föld ezer virágtól mosolyog;
Ah de azok neked mind ösmeretlenek!
S nem ezek közt valál futkározó gyerek.

Mert a boldogságra kevés csak a jelen,
A multon épül az s az emlékezeten;
Örömeinkre szint s derüt titkon az ád,
Mint a gyök adja a virág színét, szagát.

Szó nélkül távozá, — nem vádollar, hiszen
Hogy kínos lett volna búcsúznod, elhiszem!
A daru is busan kiáltozik, pedig
Egész nemzetével utra kerekedik.

Mégis, mégis minek hagyál bennünket el,
Kiket jó s balsorsod olly mélyen érdekel!?
Bizony ha lelked fáj, ha rajta seb vagyon :
Könnyebben begyógyul a honi hantokon.

S ha vigan lépted át a háznak küszöbét,
Honnán vidám zene s pohár csengett eléd :
Nincs lelked, hogy meleg részvéttel hágjad át,
Midőn nagy bú miatt gyászt öltött a család?

Ha a ki fölnevelt, a kedves jó anya
Betegen, rongyosan elédbbe állana :
Karjába omlanál, ölelve melegen,
Azért, hogy rajta már nincs bársony és selyem.

Mert a kit szeretünk mig ajka mosolyog :
Bubánatában is legyünk osztályosok!
Vegyük el a csapást, mikép a jó napot,
S egymást ne hagyjuk el, ha a sors elhagyott!

S te mit mivelsz? Mi sors kíséri életed?
Megadta a remény mivel kecsegtetett?
Ha hallanád szavam, tudom mit érzenél :
Szívet cseréljen az a ki hazát cserél!

Hol annyiszor vigan barátkozál velünk :
A kerti hárs alatt ugy el-emlegetünk!
És a szokott helyen szemünk gyakran keres,
De széked örökre üres maradt . . . üres . . . !

Mért is nem vagy köztünk elutazott barát! ?
Minden szó és emlék busan utal reád . . . !
Bejárom a mezőt, a zúgó patakot,
Hol ábrándos lelked gyakorta mulatott.

Megnézem elhagyott kerted s szilvásodat,
Hol ápoló kezed nem nyes, nem oltogat;
Minden úgy elvadult, úgy elhagyatva van,
Csak a vad természet munkál szabálytalan.

Ledőlt gyeppamlagod befutta a szeder,
Virágos ágyaid mohar, gaz verte fel,
Öreg szüléd szegény, mitsem gondol vele,
Te voltál szivének virága . . . öröme . . . !

Befordulék hozzá : már sokkal csendesebb,
Mélyen talált szíven beljebb vonult a seb;
Mint a láng elsőben felcsap s ha el-lobog :
Hamu fedi el az élő zsarátnakot.

Beszélgettünk, . . . ő is szólott de keveset, —
Kiméltem fájdalmát s nem említém neved;
S mellette a bánat keserűn meghatott :
Hogy úgy kell tartanunk, mint a ki már halott!

Pedig te élsz. Élj is barátom boldogan!
Erős légy ha mégis a bánat megrohan;
Mert hosszú hervadás emészti azt a fát :
Mellyet nagy korában tesznek más földbe át.

S midőn hazánk felé a vándor madarak,
Hazádnak partiról majd vissza szállanak :
Távol más világból, nagy tengerek felett,
Küld vissza nékünk e szives üdvözetet!

KÉT MADÁR.

1846.

Két madaram volt : az egyik fehér,
A másik fekete;
Két madaramnak bizalom vala
S ifjuság a neve.
De itt hagyának . . . ! s olly rideg vagyok
Minő a puszta ház,
Hol nem lakik nyájas galamb, sem a
Vig fecske nem tanyáz.

Ifjuság, ifjuság . . . gyors fecske te!
Szárnyad hová ragad?
Hát elvived éltemtől illy korán
A szép meleg nyarat?

Nem látlak fényes villámok között
Vigan czikázni fenn . . .
Nem látlak többé mélységes habon
Elcsapni hirtelen!?

Ah, véled minden, minden oda van . . .
Virág, dal, szerelem!
Fájó borongás emlegetve az
Elmultat szüntelen;
Hull a barna füst, az arcz pírja vész . . .
S az élet átkaúl :
Nem akar a lélek vénülni, sőt
Uj meg uj lángra gyúl.

Ifjúság, ifjúság . . . ! gyors fecske, már
Ha elménél magad :
Minek vivéd el, mért nem hagytad itt
A másik madarat?
Elszállott véled a fehér galamb
A nyájas bizalom;
Ki olajágot horda nékem, a
Világból egykoron.

Mint a futóborostyán átölel
Élő fát és romot :
Az emberekhez lelkem és karom
Forrón ragaszkodott.
És most kerülöm őket . . . borzadás
Fut végig lelkemen :
Hogy e mosolygó hóhérok keze
Fogja be majd szemem.

A két madár örökre elrepült . . . !
Mellettem ki marad?
Az életben ha már gyönyört nem is
De fás nyugtot mi ad?
Föl, föl munkásság s életküzdelem!
Rengjen zajtól a ház :
Ha benne többé nincs fehér galamb,
S vig fecske sem tanyáz!

A VÉN HARANGOZÓ.

Ollyan szép az este, Mihály gazda jőjön,
Forduljunk itt egyet a temető-kertben!
Ugy sem sokáig lesz már kelmed a földön!
A mint mondja,— s benne volna szivesebben.

Fogja meg a karom, ballagjunk csendesen,
Jól esik arczára nézнем s ősz fejére!
Azt gondolom : maga ösmerteti velem
Gyász kertét, e helynek hallgatag kertésze.

Ugy szeretek én a halálról beszélni,
Kivált az ollyannal a ki nem fél tőle;
Legkivált kelmeddel, a ki úgy ösméri,
Ki szolgálatában ötven évet tölte.

Bizony sok szép idő! már számát se tudja
Annyi idő alatt mennyi sirt megásott;
A harangot húzni beh szomorún tudta,
Mig lenn a sírgödröt bekaparták mások.

Mennyin elhullottak jobbja s balja mellől,
Földbe' van gyermeke, nője, unokája,
Ah, kelmedet, majd ha mint egy vén fa eldől:
Mennyi ismerős szív rokon hamva várja!

Mit az emlékezet állit e bus helyre :
Kirothad a fejfa, írása elmállik;
Lapos lesz a halom, felveri a perje,
S az ember nem tudja végre mellyik, másik?

De kelmed a sírok élő vén fejfája
Tudja hol ki nyugszik? s megmutatja bizton;
Kinek anyja meghalt mig járt vándorlásba,
Reá igazítja : mellyik halmon sírjon!

Minden fel van írva emlékezetében;
Ugy-e szomorú volt a harang szólása :
Mikor a „szép Julesát“ eltemették itten
Kinek szerelemből történt halomása.

Mikor a jó özvegy ki hét árvát hagyott....
Hát még hogy kimult a boldogult „nagyasszony!”
Nem tudom mikor lesz megint olyan halott,
Egész falu népe kit úgy megsirasson.

És mindezt megérte, mindezt tudja kelmed!
Most csak azt a tájat mutassa meg nékem :
Mellyet magának szánt csendes nyugvó helynek,
Hol ítélet-napig nyugodjék békében.

Ott ássuk meg a sirt fáradt tetemének,
És belé bocsátjuk ékes szent beszéddel;
Kedves éneke lesz a halotti ének
Mit olly buzgón mondott sok álmatlan éjjel.

A harang szólását ha hallhatná kelmed,
Vén gondviselőjét hogy siratja! — s annak
A ki annyi fáradt vándort lefektetett :
Buzgón kíván a nép csendes nyugodalmat!

BÚCSÚ AZ Ó ÉVTŐL.

Dec. 31. 1853.

Hogy már egyszer valahára
Neked is végbucsut mondunk!
Elmehetsz Isten hírével,
Nincs egymással semmi dolgunk!
Sok csinyt tettél, szökve mégy el,
Meg sem várva a viradtát;
Csak czondráid hagyva rajtunk :
Emléked, — s az ócska naptárt.

A tavasz szép volt te benned :
Felszökkent a bunda ára ;
A rózsának ajka éjjel
Ráfagyott a violára,

Annyi volt a sánta gólya,
Ki elhullt a sima jégen!
A sirásó- meg a papnak
Nem volt annyi pénze régen.

Nyárban, a harmat hiányát
Dérrel pótlá Árva, Zólyom;
Mózes nélkül, száraz lábbal
Jártunk tengeren folyókon;
Ki-ment az eső divatból,
S futt a szél két hétig néha,
Igaz, nem lett buza s áldás :
De lett üszög és — poéta.

A gyümölcs-szedés bajától,
Ősre megmentett a hernyó;
A regényes cserebogár
Ette azt is a mi nem jó;
Vig szüret volt, kádra szürtük
Annyi volt a drága lőre, —
Hej, csak téged a ki adtad :
Tarthatnálak jól belőle!

S az év végre megbolondúlt,
Vénségére lett szerelmes,
Hó s fagy kellett volna, s a tél
Vala nyájas engedelmes.
Az elkinzott földnek, akkor
Hozott nyíló szép virágot; —
Rámosolyghatsz az emberre,
Ha elébb jól pofon vágod!

És a bölcsre rossz idő járt,
Ott veszett a könyv a polezon,
Ritkán jött egy jámbor lélek
Kinek egyet oda sózson;
Folt hátán folt a kabátja,
De ő azért el-él holtig;
Hirrel gyujt be a kályhába,
S dicsőséggel takarózzik.

A bolondot a szerencse
Elfogadta gyámfiának;
Szemérmesnek szeme koppant,
A henyének szakja támadt.

S hány szegénynek a fejét nem
Törte bé a szent igazság!
Megengedvén, hogy ha tetszik :
Tűröm - fűvel borogassák.

S mint a gyermek süvegével
Üldöz és fog tarka lepkét :
Sok embernél, a reményre
Történt a vadászat ekkép —
S a fogottat elbocsátá,
Más után mohón szaladva . . . .
S annyi haszna van belőle :
Hogy rongyos lett a kalapja.

No de semmi, itt az új év,
Jobb lesz tán ez? Majd megválnak!
Nincs mit válogatni bennök,
Egyik olyan mint a másik!
Új nevével hoz fejünkre
Régi küzdést, régi gondot;
S kiknek mindig, minden jól van :
Azok a bölcsek s bolondok!

MESSZIRŐL.

Piros hajnalban volt utnak indulásom,
Busan tekinték át a szük völgynyíláson
Hol a leány lakik;
Érzé-e, hogy lelkem a hajnalszellőben
Elszállott álmaig?

Égő hajnalsillag tündöklött keleten ;
Jól ösmerem én azt : szerelem, szerelem
Az a te csillagod!
Mérthogy fényét egynek boldogságra, másnak
Búra ragyogtatod ?

Oh lányka! öröme s kinja gondjaimnak,
Szemed hajnalsillag, de est-hajnalsillag;
S fájdalom az, nekem
Nem hogy feljebb jönne, de mindig leebb száll,
Végtére lemegyen.

Lemegyen, lemegyen...., s rám borúl az éjjel,
Arra az ösvényre engem ki vezérel,
Mellyen a családi
Nyugodalmas élet boldog tartományát
Fel lehet találni?

Mert oda vágyom én, mert szüntelen ott van
Ohajtozó lelkem édes gondolatban . . .
S csupán csak véle lész,
Azzal a mosolygó kedves kis leánynyal
E nyájas kép egész.

Szeret a repeső madár járni fennen,
Magas fák tetején, magas fellegekben;
De végezetre csak
Alá száll a földre; és fészket alacsony
Bokor csendébe rak.

Oh én is magasan jártam! Isten néki,
Fényes álmaimnak szappan-buboréki
Hadd semmisüljenek!
Nem sajnálom őket, csak értök cserében
Nyugodalmat vegyek!

S hol szívemnek e szép álma tán teljesül :
Szülőföldem felé tekintek messzirül,
S el- elgondolkodom :
Ha látlak meg újra, kit olly rég hagytam el
Piros szép hajnalon.

Mert a boldogság csak úgy lesz teljes nekem :
Ha azzal szüntelen együtt képzelhetem
A kedves szép hazát;
Jó szomszédok között, csendes faluhelyen...
Ott lehet csak boldog a békés kis család!

SÁRGULTAN ÁLL . . .

Sárgultan áll az őszi föld,
De felpiroslik itt-amott;
Vér-e az, vagy színes haraszt,
Mellyet sziv vagy fa hullatott?

Halovány hó szakadj . . . szakadj . . . !
Akár vér az akár haraszt :
— A te szined vigasztalóbb! —
Fehér szinnel temesd be azt!

AZ ÖREG SZOLGA.

Áll még az uri kastély, hidegen
Tekintenek szét a szürkült falak;
Az őslakók, egy vén szolgán kívül,
Mind, mind régen a földben nyugszanak.
Az öreg cseléd még él, — nyomorog . . .
Sok vész elzugott ez agg fő felett; —
Egy zárt, kopott könyv ő, mellyben a ház
Sorsából annyi feljegyeztetett.

Beh máskép volt itt minden ezelőtt!
Eltűnt az ős szokás, a régi rend . . .
Hejh, az öregnek nehezen esik :
Hogy minden gyászos pusztulásba ment;

Nehezen esik : hogy szenvedni kell
Hideg mellőzést és bántalmakat . . .
Ruhája rongyos, meg is éhezik,
S a teremekbe lépni nem szabad!

Hajdan, ha a nagyur barátival,
Bor mellett ült a késő éjszakán :
Feküdni küldé egész udvarát,
De őt megszenvedé, őtet csupán . . .
És mig megtölté az öblös kupát,
Hallá mint főznek titkos terveket . . .
Látott, tapasztalt ő nagy dolgokat,
Mikről az ember tudni sem szeret.

Ott látta ülni e faj legjavát ;
Hol vannak ők? Elvesztek gonoszul . . .
Elmult a harczok szép fényes kora,
S az öreg lelke úgy el-komorul . . . !
A hova visszanézni nem kíván,
Kiket irtózik háborítani :
Előtte áll a régenmult idő,
S a szeretettek halvány árnyai.

Az asszony szelid, szenvedő vala;
Az ur ellenben büszke, szigorú;
A lányka szép, de méla, szótalan . . .
Tüzelkü és szilaj volt a fiú.
Az öreg szolga mennyit hurczolá
Izmos karján a két szép magzatot . . .
Az öreg szolga balsorsuk felett
Mennyi keserü könyet hullatot!

A várba szép ifju levente jött,
Ki dalt, regéket vert a cziterán;
S dus kérőjének az oltár előtt,
Nem-et mondott a halovány leány.
Haragjában szörnyü volt a nagyur . . .
Az asszony némán sirt szavak helyett;
A két vitéz élethalálra vitt . . .
A lányka a szent fátyol szüze lett.

Aztán jöttek harczoz nehéz idők,
Koczkára téteték minden mi szent;
Apjától fegyvert kére a fiú,
Anyjától áldást, és harczolni ment.

Ki bölcsejétől óta öre volt :
A vén cseléd kísérte oda is . . .
Koplalt hogy egyék, fenn volt mig aludt,
S előtte melle volt a védpaizs.

Végsőt rivalgott már a harci kürt,
Végső rohamra lelkesült a had;
Elestek a zászlók, a bajnokok,
S a hős ifju a holtak közt maradt.
Mit busan vitt a hű cseléd haza :
Piros vér fedte a hős köntösét;
A zárdából is levél érkezett,
És a levélen fekete pecsét . . . .

De a ki vissza kérné a fiút,
És köntösére könyje hullana :
Vagy feltörné a gyászos íratot :
Nincs senki! sirba szállt a jó anya!
És a nagyur? a szolga kérdezi,
De minden ember levert, hallgatag . . .
Suttogva, félve mondják : vége van . . . !
S haláláról borzadva szólnak.

Bódultan jár kél, szobán s termeken . . .
Fentölti mint szokás az éjszakát,
Várván, midőn alunni megy ura . . .
Feküdj' vén szolga! alszik a család . . . !
Égő világgal futkos majd körül,
Szeretne szólni, de nincsen kinek . . .
A büszke kastély zajtalan kiholt,
A lég is benne nyomasztó, hideg.

S az elhunytak gazdag fényes lakát,
Sohsem látott nemzetség lepte meg;
Turkált, zsebelt, — s kiszórva lönek a
Családi képek, ősi czímerek . . . .
Mindezt megérte, látta az öreg,
S megtörni nem birt a vén fás kebel,
Tenger szirtje az, melly lát vést halált,
Hanem ő maga nem sülyedhet el.

Az öreg szolga még él, — nyomorog . . .
Ha bántják is, ő senkinek se vét;
Mikép a hú eb holtig őrizi
Az elpusztult lak hideg tüzhelyét;

Hű szívével ő holtig ott marad,
Nem az élők, — a holtak kedvéért,
Kipanaszolja a sirnak magát,
S álomnak tartja a miket megért.

HŰSÉG.

Gyermekségem, ifjuságom
Kisérői kik valának :
Lassanként elmaradoznak,
Kedv, remények, fényes álmak;
Még csak dél van, és ha már is
Igy oszolnak, hullnak szerte :
Ki marad majd este felé?
Ki marad majd naplementre?

A kedv, e vig gyermek-lányka
Volt legelső ösmerősöm :
Együtt jártunk enyelegve
Téli tájon, temetőkön;

De borongó, majd komor lett,
Kihamvadt a szem csilláma,
Keserü a hallgató ajk,
Redők ültek homlokára.

Láttam fényes, dus világot,
Szép reményben álmodozván:
Boldogságról vertem a dalt
Ábrándimnak zengő kobzán.
Meredek szirt homlokára
Mutatott fel vágyam újja:
És magasra törni, jutni,
Lelkem, arczom lángra gyúla.

Remény s ábránd oda van már,
A merész vágy lejjebb szállott . . !
Szép, fényes láng, melly nyomán hagy
Hideg hamvat, pusztaságot.
Minden elmúlt! Maga is a
Szerelemnek rózsabokra:
Mintha fogyna illatából . . .
Mintha lassan hervadozna!

De a hűség, mint a harmat,
Melly belé az égből cseppen :
Szerelemnek rózsakelyhét
Tartja hosszan, nyitja szebben.
A lombatlan életfára
Mint az inda, ráfonódik;
Kisérőim elmaradtak . . .
Csak te hűség, kísérj holtig!

Mikor a föld gazdag, ifju,
S a ligetben lombos ág van :
Meg nem látunk a virágtól,
— Nem érzünk a boldogságban!
De ha minden veszve immár,
S lomb, virág le hull a földre :
Ránk mosolygysz a téli fagyról
Életünknek örök-zöldje!

Öröm-könyes szemeinknél
Ott lebegsz mint a szivárvány;
Sebeinkre balzsamot véssz
Önnyugalmad s üdved árán;

Bujdosó vagy oldalunknál,
S mosolyogva halsz meg értünk ;
Hidegülő orczáinkon
Forró tiszta könyben érzünk!

Nyájas álmak, szép remények
Elmaradtak lassan lassan,
Te vagy vélem tiszta hűség!
Kezeidet csak foghassam :
Mosolyogva látom őket
Tünedezni, hullni szerte ;
Te légy vélem este felé,
Te maradj meg naplementre!

POHARAM.

Nem jól vagyunk mi édes poharam!
Ritkaság, hogy belőled bort igyam;
Ha iszom is jó kedvet nem kapok :
Eszembe jutván a letűnt napok!

Eszembe jut te régi víg urad,
— Ki fájdalom, már a mennyben mulat! —
Ki egykor a bakatornak levét
Csordúlatig tölté, tölté beléd!

Úlénk gazdád körül gyakran, sokan,
Hozzá növénk mint a sás bokrosan;
S kocczintván : a dal szebb lett veletek,
Mint egy ezüst sip bele zengtetek!

Éjfél után, ha gát és fék szakadt,
S kedvünk félig bú volt, félig harag;
S már nem derű a hegynek homlokán,
Hanem vad tűz, mit keble nyögve hány :

Csendültetek . . . mondván : elég . . . elég
S a bús hangról rátok nem ösmerék;
De képzelém a zárda-csengetyűt,
Melly eszmélni hiv s fekhelyünkre küld.

Igy folyt ez így! Ki vígan él, az él!
Szivünk láng volt, idegzetünk aczél;
Bú-baj tartós, teher nem volt nehéz,
De az öröm olly édes mint a méz.

Adóztatván ekkép az életet :
Egyszer gazdánk lábáról leesett;
Hú női kéz kórágját nem veti . . .
(Család, rokon belőlünk telt neki.)

Homály, csend van körülte; halovány
Mécsvilág teng még fogyó olaján;
S halálóra : éber pók ketteget...
Jelengetvén a végső perczeket.

Ejh mit, ne hagyd magad! reá esénk;
Feje alá nyult ő, nyögvén felénk :
A pincze-kulcs imhol . . . mulassatok!
Majd addig én itt . . . lassan . . . meghalok!

Nem vígadánk mi, — de ő meghala . . .
Még a torban szolgált ki pohara;
S mi, a bor és kedv edzett hősei :
Nem birtuk azt most kiüríteni.

Szűken hagyott, — nem hagyhatott sokat,
— Jó sziv mellett a halmaz meglohad, —
S ugy rendelé : hogy árva és szegény
Osztozzanak, mivel birt, mindenén.

Tudván, minő kezekbe nem kerül :
Mi vettünk meg mindent, becsin felül,
Hogy udvarán megütték a dobot, —
(Higyjétek el, hogy senki nem lopott.)

Ez vásárolt ekét és boronát,
— Minek nekem? szerezze meg ki szánt!
Az könyveket, hadd menjen! a mit ad
A bölcsesség, nagyon sovány kamat!

Hanem midőn reád került a sor,
Ki boldoggá tevéd őt annyiszor,
Hogy tán benned a jó kedv árja van :
Mevettelek szerelmes poharam!

De hasztalan! vidulnom nem lehet . . .
Mindent elront ez az emlékezet;
A szép multat ha jól felgondolom :
Vizzé válik miatta a borom!

A KÖLTŐ FIÁHOZ.

Kinek szemén könyecseppek állnak
Az egyszerű sirhant felett,
Hol a végzet, költő-apádnak
Olyan korán ágyat vetett :
Ifjú, töröld le a könnyüket!
Olvasd meg a felíratot :
S szived fennen vervén, örülhet
Apádnak őt hogy vallhatod!

S ha mása vagy lángszellemének :
Lantját ragadd fel és jövel!
Légy mint ő volt meggyult szövétnek,
Melly kinban ég, de fényt lövel!
Ne hidd, hogy a költői ösvény
Szirt közt vezet, tüskét terem;
Kínt és sebet virággal földvén :
Begyógyít a láng képzelem.

Mi nem vágyunk fel, küzdve polezért;
Irigykedésre nincs okunk;
De milliók közt, milliókért
Fenn érezünk, fenn gondolunk!
Nem olyanok vagyunk a földön
Mint annak sok más férgei;
A nyárfa, bár mocsárba' nőjön :
Fejével a felhőt veri.

Megsért, ki ránk sajnálva útal,
S a részvétnek bemutogat;
Bennünk a nép jár koszorúval,
Vagy hord ezondrát és foltokat.

És jaj, ha a bénult lovagnak
Láttatni kell tört csontjait;
S a bölcsnek és a dalnokoknak
Nyomor koldul mindennapit!

Nem kell nekünk terített asztal,
Kimért kegy és magas mosoly;
Jobban esik s feljebb magasztal
Az a köny melly dalunkra foly.
Rokonszenv az az egy ajándok
Mit a költő fogad, szeret, —
Lopvást mint a menny a virágok
Kelyhébe lop hűs cseppeket.

Ragadt-e por a költő térdén?
Feleljetek kevély nagyok!
Kegyelmetek hajlongva kérvén :
Jelent-e egy meg nálatok?
Igen! — nehéz bűt orvosolni
Ólébe venni csüggedőt;
Vagy nevetek fénynyel bevonni
Mint a nap a kopár tetőt.

Sok, önmagát árulja drágán,
Mas lenni tud, mint a ki volt;
Cserél hite s szerelme árán
Kényelmet és sok földi jót:
Mi nem szoktuk magunk' eladni!
S a lángzó szív után megyünk . . .
Mint a madár, választjuk a ki
Szeret, szüköl, — dalol velünk!

Járván kelvén az élet utján :
Szabadság visz, szeretjük azt;
Vándorbotunk a szirtre sujtván :
Számunkra hüs forrást fakaszt.
S leszúrva, hév zord pusztaságon :
Kihajt, sátort borít fölénk,
Hogy árnyában szép fényes álom
Tündér karján szendergenénk!

Felépül a rom s vár előttünk,
Mély sirjából a mult kilép;
Fölkél a holt, s meghallja tőlünk
Biráitól, ítéletét.

S kik látunk a távol jövőbe :
— Mig gondtalan köszönti fel
Kelyhét a nép mámorba dőlve —
Nekünk korán könyezni kell.

Beszél a szent, dicső természet,
De mi vagyunk tolmácsai;
A sziv a mit titokban érzett :
Tőlünk hallja kimondani;
Ülünk villám- s tengerhabokra, —
Értjük virág s szellő szavát;
Mi az Ur égő csipkebokra,
Jelentve általunk magát.

Ifjú! ha hív az égi szózat :
— Zengő koboz maradvá rád, —
Haladj nyomán a szunnyadónak,
Folytasd éltét, folytasd dalát!
A hogy zengett, zengj hangosabban!
Harsány szavát harsogd felül . . .
Ha ő felhők közt járt magasan :
Te a fényes napig repülj!!

KIZÖLDÜLT . . .

Kizöldült az erdő fája, leveles,
A kinek nincs, biztos tanyát ott keres;
A kit otthon vetett ágygyal nem várnak :
Minden bokor szállást ad a betyárnak.

Harmatos fű feje alatt a vánkos,
Setéség a takaródzó, nem káros;
Három hadnagy üzte nyomta nagy földön...
Alhatik már, kinek tetszik hadd jöjjen !

Paripája szabadon van, nem bánja,
Betyárlónak nem kell béklyó se pányva ;
El se lopják, más gazdához se vágják,
Éhen, szomjan szolgál egyet halálig.

Betyár legény, hej beh puha a kezed!
A nyeregben keresed a kenyeret!
Nem jársz te ki takarásra, képere,
Az orczádnak nem ég el a fehéré!

Hortobágyon neked nő fel a csikó
Ingyen adja a csapláros, a mi jó;
Élszere ed a menyecskét urátúl,
És vámot szedsz Tiszán innen, Tiszán túl!

Bekötnéd még ha vón' hová a sárgát,
Tele raknád ha vón' mivel a jászlát;
Egy kis tanyán meghuznád még magadat;
De senkid sincs, apád anyád megtagad!

Sűrű bokor, leveles ág, magas fa,
Nem ér a szél, nem ázol meg alatta!
Nem hallasz ott madárszónál egyebet, —
— De ez a ház csak őszig ad fedelet.

Elrongyollik a padlása, teteje,
Őszi eső, havas eső ver bele;
Oldalán az északi szél ki- s bebú . .
Betyár szíve beh szomorú, szomorú!

Zúg a szélvész, fehér a föld határa,
Vesd fel magad gyors paripád hátára,
A szélvészszel fuss versenyt a világon,
Oda, a hol ember szeme ne lásson!

LEVÉL A „VISZHANGHOZ“.

Hanva, aug. 15. 1854.

Ollyan furcsa kívánsága
Lányasszonykám! hogy lehet :
Velem épen nyárközépen
Firkáltatni verseket!?
Szépen rámszól a mesében :
— Ha én most is benn-ülök, —
,A ki nyárban énekeltél,
Táncolj télben jó tücsök!'

Minek is a vers ilyenkor?
Az a fajta vers kivált :
Mit az irdüh s a kenyérgond
A szépérezést ölni gyárt?
Mikor a rét nyílt virága,
Dal a lombok rejtekén,
S a két hajnal rózsafénye :
Mind egy-egy szép költemény.

Ne fogjon rám „álmodást“
Mert én kérem, felkelek :
Még alighogy fényesülnek
Keleten a fellegek.
És mikor már én kijártam
A legvégső halmokig :
Maga még a tennap esti
Hangversenyről álmodik.

Jobb bizony ha ide rándul
A városból maga is;
Ott minden fény, érzelem, hang
Mondva csinált és hamis.

Ebből a fris hegyi légből :
Bizony nem árt egy kevés,
Mindjárt nem lesz kincsem, olyan
Ingerlékeny, olly epés.

Hisz különben is vidéki
Származásu édesem!
A mióta pesti dáma
Nincsen még egy éve sem;
Ösmerem az édes anyját
A Balaton partinál,
Élénk, nyájas, tisztas asszony,
S akárkivel szóba áll.

Legyen hugocskám, magyar hölgy,
Mind falun, mind városon;
Viszhangozva szép gyöngéden :
A mi lelkünkkel rokon.
Ne is legyen kontya mellett
Napraforgó a fej-ék;
Ne is legyen pacsuli-szag . . .
És . . . udvarló lesz elég!

Mit beszélek? hisz udvarlók
Most is vannak felesen,
Kik fekete szemeibe
Nézegetnek szívesen;
Eladó lány mást keres tán . . . ?
De már azzal angyalom!
Hogy el is kél majd közöttünk :
Egy cseppet sem bíztatom!

Pedig azt a régi vádat
Reánk fenni nem lehet :
Hogy kerüljük, nem szeretjük
Az ön-fajta szépeket;
Sőt akad, ki lopja őket,
De arra hogy megvegye :
Mosolyogva fejet csóvál
Gömör s Kis-Hont vármegye.

A mi végre engem illet :
„Máskép lesz az ezután.“
Egy két nótát sem sajnálok,
Hol lanton, hol furulyán;

Majd ráérünk! Hisz a gólya
Elviszi már a nyarat; —
S jönnek hosszú téli esték . . .
— Ah, az idő ugy halad!

Sápadt lesz a földnek arcza,
Elpusztul a zöld liget;
Megnémul a vig madárka
Mért is szólna? Nincs kinek!
Majd a holt, havas világon
Búsan nézünk szerte-szét,
Keresvén a rokon keblek
S a kandalló melegét.

S mig elkallott napjainkon
Mélán jár a gondolat :
Kevés okot lél örömrre,
Fájdalomra olly sokat!
Az ábrándok szép egéről,
A hol egykor repkedénk :
Eltűnt csillag és szivárvány . . .
S hideg könycsepp hull felénk!

S midőn ég föld, a jelen s mult
Illyen puszta, illy setét :
Felrezzenti maga a bú
A sziv zsibbadt életét.
Megszólalnak érzeményink,
Sír is, fénylik is szemünk . . .
Akkor lesz vers . . . bárha bús is . .
Addig hát Isten velünk!

KIKELETKOR.

Keresd fel kis madár, az elhagyott tanyát!
S dalolj a még kopár berek vidékinél :
Holott szárnya alatt melengetett anyád,
S étetgetett a mig szárnyadra nem kelél!

Ne bánd, hogy a galyon száraz levél zörög,
És rajta a rongált fészkek csak alig áll;
Kedvesebb a kicsiny, de ősi szent örök,
Idegen kőszálon, sasok tanyáinál.

Vagy elég a bús arcz hogy hűtlenek legyünk...?
Kevés jól tölt idő, derengőbb tájakon :
Ugy elfelejtet-e mindent, mindent velünk...?
S emléket, multakat pártos homályba von?

Keresd fel a fészket, mellyet anyád rakott!
Dobog, melegszik már a földnek kebele, —
A szellő, melly néha lassudan megcsap ott :
Az eszmélő élet első lélekzete,

Megéled nem soká, és vidám arczot őlt.
De bús lesz akkor is, ha nem zeng éneked!
Koszorúzott, ifju halott leend a föld,
S felette szótalan, borongó csend lebeg.

Mitől a természet keble dagad, feszül,
És széllyel-feslenek a tölgyek bogai :
Az élet s teljesség habzását egyedül
Tenéked adatott nyilván kimondani.

Dalolj hát kis madár! mondd ki hangos szóval:
Az élő természet a mit némán érez;
Ajakidról a táj ha víg énekszót hall:
Felmosolyog hozzád, hálás gyermekéhez!

GALAMBPOSTA.

Bérczi vára ablakán
Néz a tájra szép Jolán;
Itt halom, völgy, rengeteg —
Ott kalászkok rengenek.
A csillámló folyamon:
Zug, tajtékzik a malom.
Zöld, virágos rét s lapály; —
Legelőkön fürge nyáj.

Függ a váron annyi szem,
S büszkén áll az odafenn;
Annyi szív ver lázasan:
S a tündérkép messze van!

Nem szeret még szép Jolán,
De keblében, homlokán :
Merengésnek fényköde . .
Hajnal a nap hirnöke!

És felnyitván ablakát,
Mellyet rajta kibocsát :
A galamb száll — mintha a
Kiküldő vágy szállana.
Távol jár egy percz alatt,
Tiszta, félénk, hű, szabad;
S álmodozva turbikol :
— Milly választ fog nyerni s hol?

Megtér s olvas asszonya
A levélből, mit hoza :
,Jer, osztozzál meg velem
Hatalmamon, fényemen!
Rád, gyöngy, gyémánt és arany
Lesz halmozva pazaran!
S a föld, lábad mellyre lép :
Bársonytól lesz lágy elébb!

„Drága füst, ír és kenet
Illatozza a leget;
Fördődnek a víz merül.
Ifjító kút medribül;
Más földövnék birjad itt
Madarát, virágait;
Lesz kerted, sólymod, lovad,
S száz rabnőd, ki szót fogad!“

Bérczi vára ablakán
Követére vár Jolán;
Másodizben küldve ki,
Illyen választ hoz neki :
„Fel-feltünél égi fény!
Borongásim fellegén,
Melly lelke beárnyalá . . .
Jer, keblemre szállj alá!“

„Meddig a vész szárnya bír :
Távolabbra száll a hír;
Napot, holdat, csillagot,
A dicsőség tul-ragyog.

Neved zengő lantomon
Századon tul hordozom;
S fénybetűkkel írva föl :
Él s örökre tündököl!“

Bérczi vára ablakán
Nyugtalan néz szép Jolán,
Várja a hű madarat . . .
Harmadizben hol maradt?
Vajh, méltóbb ut lesz-e ez . . . ?
Még egy percz,— egy gyöngé nesz :
A galamb keblén piheg,
S a kérdést így fejt meg :

„Árnyas völgyben áll lakom,
Cend van és nem nyughatom!
Sebet kaptam a csatán,
Busul rajtam agg anyám . . .
Ingadoz lelkén a hit :
Mosolygó nőt látni itt ;
S elvesz melylyel várva volt :
Szerelem és anyacsók!“

„Virágos föld . . . ! tiszta ég . . . !
S véled millyen volna még!
Kincset, fényt nem adhatok,
Szívben lészünk gazdagok!
Szép lesz megfelezni majd
Boldogságot, házi bajt . . .
Jer, valósítsd meg magad,
Ez édes szép álmakat!“

Elmerengve szép Jolán
Nem néz már ki ablakán;
És sováran annyi szem
Nem függ várán odafenn;
Gyors galambja is pihen,
Kicsit ápol fészkeiben.
Ott, hol tölgyek, hangafák
A völgyet beárnyalák,
S lágy vízesorgást hallani :
— Telnek boldog napjai.

EMLÉKLAPOK.

I.

A VÁNDOR KÖNYVÉBE.

Kit változó kép csalogat tovább,
S nagy messze földek tájain ragad,
Ki jársz hullámon, havas bérczeken :
Megáldja Isten! vándor, útadat!
Eszedbe jusson, ha a vágy veled
Egy helyről másra nyugtalan siet :
Egész világé hogy mégsem lehetsz,
Egész világ nem lehet a tied!
S hogy lelked egykor lész fáradt madár,
Előtte fény s zaj : fárasztó, unott;
A zajgó körből nyugalomba vágy,
Ohajtván csak egy bizalmas zugot.

Azért hatalmas, nagy népek között,
El ne felejtsd hazád és nemzedet!
Mig a világ azoknak birtoka :
Ennek mindene az : ha szereted!
Tekintsd meg a nagyok sírszobrait,
De őseidnek hamvát ne feledd . . .
Ne, a fényes, dus paloták miatt :
Az egyszerű kis szalmafedelet!

II.

JULIÁNAK.

A tavaszra gondolj télben,
Öröm közt a bus napokra;
Szirtes uton járj merészen,
A rózsák közt óvakodva.

Jó a völgyben, szép az ormon,
Szállj magasra, ah de ritkán!
Vágyad inkább legyen otthon
A szűk völgyben, mint a sziklán.

Búbaj közt is szép az élet!
Virágért a tüskét tűrd el . . .
Vedd, mint sorsod közli véled :
Az édest a keserűvel!

Borong az ég, majd megkékül,
Mosolygás a köny testvére;
Ne várj élvét árnyék nélkül,
Ne is búsulj nem remélve!

Igy alant, fent, — fényben, árnyban :
Állj mosolygva, állj szilárdan!
S meg ne sirass, meg ne bánj
Semmit, semmit oh leány!

III.

F. ANDRÁSNAK.

Űlve az őstelken, hol rád fény és öröm árad :
Védd, gyarapítsd, — s diszét még magasabbra emeld!
És kik az első fát olták s letevék az alapköt:
Őseid emlékét áldani el ne mulaszd!

IV.

CZIRILLÁNAK.

Jó s balsorsról minek szóltok!
Mennyit szenved? Millyen boldog?
Magán áll az emberen;
Ég, föld vidúl,— s bús a nárczis,
Mig a füge a sziklán is
Édes gyümölcsöt terem.

BARÁTIM EMLÉKEZETE.

Átlépelem még egyszer e háznak küszöbét,
Hol annyi szép órát tölték el egykoron;
Sötét, bús a szoba, a lelkem is sötét . . .
S midőn az ösmerős kilincset megnyomom :

Szemeim keserű könyekkel nedvesek :
Nem sietnek elém, a kiket keresek!

Mért jöttem én ide? nehéz megmondani . . .
Az emlékezetnek halvány mezejében,
Eltűnt örömeknek másod-virágai
Ámitnak e helyre, hogy őket letépjem!
Látogatni jöttem; — de kik reám várnak :
Meleg szívek helyett, sötét fagyos árnyak.

Mellyet maga után hagy mindenik halott :
A sír olyan gyászos, mégis szent örökség;
Tőletek, kiket a sors már elaltatott :
Mi egy zöld sirhalmat, még azt sem öröklénk!
Nem lel a bú, a melly hozzátok vándorol,
Fekvén ösmeretlen rögek közt valahol!

Elmentetek messze, meghalni mentetek . . !
Bár itt nyugodnátok, hol a völgy és halom,
A lomb és a szellő, a futó csermelyek,
Dicsőítve vannak zengő hárfátokon!
Lelkem hallja a dalt s buvában úgy remeg...
Ki éltem, borongtam, daloltam veletek!

Hajh, minő percz volt az, a midőn mi hárman
Legelőször jöttünk össze váratlanul . . .
Csak néztünk egymásra, boldog némaságban,
Mig három ifjú sziv hiven egymásra hull . . .
S mint a fenyő, mellyet ér az ég villáma :
Nagy érzéstől borult lelkünk fényes lángba!

Hajh! szép élet volt az..! vigadtunk, szerettünk!
Lelkünk a jövőbe szép reménnyel nézett;
Tündér sátor gyanánt borult el felettünk,
Örök himzetével ragyogó költészet.
S mint egy három felé kibomlott aranyszál :
Kisért, összetartott elválásainknál.

És most, hű tanúját e boldog időnek,
Az erdei lakot elpusztulva lelem!
Lakói kihaltak, őrfái kidőltek . . .
Vad folyondár kúszik a rozzant fedelen!
Ez tartja össze még, csak úgy áll fenn a fal,—
Mint költőit is az emlékezet s a dal.

Mert a három közül már csak magam vagyok,
Kettő felett a nap örökre leszállott;

Buzogván lelkökben fényes gondolatok :
Sirba vittek egy-egy gazdag szép világot.
Elmultak . . . eltűntek életök javában . . .
Miért is nem haltunk már meg mind a hárman!?

Könnyebb ott fekünni a sírnak ölében,
Mint fenn virasztani a sirhalom felett;
De ha ti alusztok, hadd legyen én ébren,
Könyekkel öntözni fájó emléketek!
Te gyászos szemfedél! halál vitorlája :
Mennyi fényt, örömet borítasz homályba!

Nem lépem én többé e küszöböt által,
Nem vonz a puszta lak, rom és bánat van ott;
Visszatér e tájra a tavasz s madárdal,
Csak egy nem tér vissza : a költő, a halott.
Mig hamvaikat a szél hordja szerte-szét :
Őrizzük a költők szent emlékezetét!

KIKIRCSEKBEN . . .

Kikircsekben, ibolyákban
Üdvözlém a kikeletet;
Örvendeztem a bogárnak
Melly a napon föléledett.

Vártam még a gólya jöttét,
— Fészke itt áll háztetőmön, —
Hogy körültem minden, nyájas
Tavasziás képet öltson.

Ide tart már évek óta,
Szinte tag lett a családban;
Fészküink jobban én se védném,
Mint öt gyakran védni láttam.

A mikor jött, üdvözöltük,
A mikor ment, jót kívántunk,
Érkezése, távozása
Napot jegyzett már minálunk.

Most is várom, — s mind hiában!
Kimaradt a gólya végkép!
Mi nagy történt a madárral?
Pusztulásnak hagyva fészket...!

Valahol a tengerparton
Összeesve porlik csontja;
Fehér tollát messze földön
Déli szellő, fújja, hordja . . .

Mint kik egykor messzementek,
Fenn-repülvén nagy merészen;
S ott porladnak csontjaik most:
A tengerpart fövényében,

S nevöket az emlékezet,
— Mint a messze járó szél, a
Földre hullott madár tollát, —
Meglebbenti néha . . . néha . . . !

NYÁRI ESTEN.

Nyugszik a nap. — A lugasban
Kettecskén beszélgetünk;
Lábainknál, a homokban
Játszodoz kis gyermekünk.
Borúl a táj, ködlik a tó
S a part, mellyet habja mos;
Csak a magas jegenyefák
Sudara még aranyos.

A zöld halmot, szürke bérczet
Mély sötétség zárja már;
Szűkebb szűkebb udvarával
Összefut a láthatár.

E lugas a nagy világból
Mindaz a mit láthatunk;
Egész világ ez minékünk ;
— Mind a hárman itt vagyunk!

Megenyhült a nap hősége,
A lég könnyű, lágy-meleg;
Hull a harmat, illat árad
Virágbimbók feslenek.
Mint a csendes éji szellő
A virágos bokrokat,
Melly a lelket hajtogatja :
Szelíd, szent a gondolat.

A nyugvó föld alkot, éltet,
Keble rózsákkal tele,
Mint anyának álma közt is
Emlőin függ kisdede.
Oda-fenn a csillagos menny, —
Oh azok a csillagok . . . !
Lelkünk e szép nyári estén
Rajtok úgy elandalog!

Jer, jer hajtsd le vállainra
Hajtsd le hívem, a fejed
E tündér-szép nyári éjet
Hadd virasszam át veled!
Szerelmednek horgonyával
— Mint hajót a tengeren, —
Lelkem álma örvényének
Bizton által-engedem!

Belefáradt játékába,
S elaludt a kis gyerek;
Kaczaj támad kisdéd ajkán . . .
Most is játszik, enyeleg.
Félve állnak őrt felette
Szép reményünk, gondjaink,
— Ah, egy kisdéd sír felett már
Szomorú fűz lombja ing!

Ő, ki nyugszik anyja keblén
És pihegve rá-simúl,
Te, ki tartod karjaid közt,
S átmelegszel álmitúl;

Én, ki látlak, én ki birlak,
És lelkem reng mint a hab . . . .
Ki tudná, hogy hármunk közül :
Mellyik már a boldogabb!?

Jártam a zajos világot,
Ösmerem jól csábjaikat;
S a természet lön barátom,
Itt nyugodtam meg, csak itt . . . !
Tarts sokáig édes érzés,
Jőjj el ismét boldog est!
S én a zajgó nagy világot :
Elfelejttem örömet!

SZERETTELEK . . .

Szerettelek nem tagadom!
S hogy eltört a lakadalom :
Nem én vagyok, te vagy oka,
Mért hajlongtál ide, oda?

Nyílt rózsza volt az ajakad,
Hol nem csak egy méhnek szabad ;
Égő tüzes nap a szemed :
Melly sok szívet melengetett!

Seregestül voltunk rabod,
Megszédítél ötöt, hatot ;
Szerettél, — s mi hivek valánk,
Úgy mondta szád, úgy mondta szánk!

Két hű kebel vonzalmiban :
A boldogság hő vágya van;
Szerelmedben nem volt e czél:
Hiúságból szeretkezél!

S bár csábitón hajlál felénk :
Mint a madár szétröppenénk!
Fészket rakánk az ott, ez itt . .
Sorsunk nyájas vidékre vitt.

Még-is ha úgy elképzelem :
Minő bűbáj ült képeden!
Az a mosoly... haj... váll... szemek...
Rád épen nem neheztelek!

Ennyit kimondhatok . . ! s ha még
Tán többet is kimondanék :
A ház csendét ásnám alá . . .
— Feleségem meghallaná!

TAVASZSZAL.

Vídúl a föld ábrázatja,
A jó Isten megmutatja
Néked ember, hogy szeret :
Adván újra kenyeret!

Gazdagon rügyeztek a fák,
S majdan bimbaik kinyitják;
S öszre, termett ágai :
Földig fognak hajlani.

Télen által kik megéltek :
Járnak már a dolgos méhek;
S nem soká a puszta sejt :
Méztől leszen drága, telt.

Szemzik már a szőlő-tőke,
Örvend szívünk jó előre,
Mikor hordó, átalag :
Mustal telve állanak.

A meleg hó lágy pelyhében :
Megmaradt az őszi szépen ;
És ha nem jó rá csapás :
Vidám lesz az aratás.

Eregesd ki a jószágot,
Készíts ekét, készíts jármot!
Szánts, vess, — törd az ugarat,
A ki nem vet, nem arat.

Munkásság az élet sója,
A romlástól melly megójjja ;
S csak az, a ki nem hevert :
Várhat áldást és sükert.

Ne légy mégis vak reménnyel!
Okosan nézz ősre széllyel :
Az esztendő mit adott?
— S nyugtán dicsérd a napot!

A PUSZPÁNGHOZ.

Mi tart fenn jó fa olyan zölden?!
 Egy fűszál sincs már a mezőben,
 Körülted lomb nélküli társak,
 Zúztól megöszült bokrok állnak!
 Nincsen dal, — a patak nem eszmél,
 Csak téged éltet a rideg tél!

Nyájas szellő nem jár a halmon,
 Hogy tetszelgőn reád fuvaljon!
 Fáradt madár szállása nem vagy!
 Pillangóid megölte a fagy,
 Verőfény nincs, harmat nem áztat . . .
 Miért hát e diszes ruházat?!

Midőn pusztulás van körülted :
Arczod mosolyghat és örülhet ?
Nem ver le a bús téli álom :
Melly ül nyomasztón a világon ?
Mig más lomb sárgán földre omlott :
Nem bánt, hogy zöld csak a te lombod ?

Ha a nyugvó élet kipezsdül,
S megújul a föld mindenestül :
Lombbal, virággal légy megáldott!
De most szeresd a pusztaságot . . .
Hol a bércz többi fája gyászol :
Ékességed legyen ködfátyol!

Egy fűszál sincs a tág mezőben, —
Lombvesztve más fa, csak te zölden!
Ha nem fáj a bércz gyásza néked :
A bércznek fájhat a te éked!
Azért, melly fagytól meg vagy óva :
Hányd el lombod! vetkezz meg oh fa!

NÁLAD NÉLKÜL.

Örömet nem nyújt az élet,
Csak tenálad, csak tevéled!
Mint buborék széllyelpattan,
Ha osztályos nem vagy abban!
Az ég és föld bus, kietlen,
S a mi rá van rakva ékül;
A boldogság gyötrő álom
Lenne nékem nálad nélkül!

Ha szememnek könyje csordul :
Elveszesz te bánatombul!
Meggönyyítéd a keresztet,
Mellyet a sors rám eresztett!
És lelkekre nyugalom száll,
Az étellel ugy kibékül,
De hánykódó, zivataros
Tenger lenne nálad nélkül!

Ne is hagyjuk el mi ketten
Soha egymást az életben!
S egymás hű karjába dölve
Menjünk el a temetőbe!
Mert nem lennék üdvöt ottfen,
S visszavágynék én az égből,
A sírban sem lenne nyugtom :
Nálad nélkül, — nálad nélkül!

ÖREG BARÁTOMHOZ.

Kevés gondod
A napokra,
Gyorsan futnak, — az se bánt!
Virradjanak
Jóra, roszra :
Készen állasz egyaránt.
S bárha multad,
Búban gondban

Keserítlen nem maradt :
Szived, mellyen
Nyugalom van,
Zsarátnak a hamv alatt!

Homlokod is
Mint a márvány
Olly redőtlen, olly sima;
Fejed egy két
Fehér szálán
Mért aggódnál annyira!?
Nem években
Áll a vénség,
De midőn a tűz kihál; —
Ifju lélek!
S az ember még
Hatvan évvel fiatal!

Csillog a bor
A kehelyben,
Jer, közöttünk fogj helyet!
Csatán, borban,
Szerелеmben :
Ugy sem érnénk még veled!

És a mig mély
Tiszta hangod
Dalainkba elvegyül :
Van nyugalmas
Vidám arczod
Szilaj kedvünk enyheül!

Jer, tanits meg :
Aggság nélkül
Erni számos éveket!
S hogy a csendes
Este, végül
A napnál is szebb lehet!
Jer, tanits meg :
Hogy az élet
Legyen mint a nagy folyam,
Legerősebb
Gyorsabb, mélyebb
Hol a tengerbe rohan!

ŐSZI KIKIRCS.

Elő-jövé! megint
Múló évnek végső virága!
Halotti disz a pusztta tájra . . .
S jöttöd meg-int :
Hogy haldoklás borúl el a világon . . .
— Ah, minden csak tünet, minden csak álom!

Nem nőlsz te fényben és harmatban,
Burokból nem fejlesz ki lassan;
Nincs zöld lombod és nincsen ágad,
Gyöngéd tested egy éjjel támad,
S a máson gyorsan tűnik el, —
— Nyomán uj sarjat nem növel.

A föld melly néked létet ad
Ősznek halvány kikirese!
Nem szért szül, hogy általad
Magát felékesítse.
Emlékezik csak szebb napokra,
Midőn virult pázsitja, bokra;
S előhoz a bús őszi tájon,
Hogy a ki lát :
S elveszté rózsás tavaszát . . .
Emlékezzék és lelke fájjon!

Késő időben hangzó ének!
Késő virága pusztá térnek!
A mult nevében hű testvérek . . .
Mind a ketten arról beszéltek!
Hallatszik a dal s nincsen dalnok . . .
A föld alól jövén a hangok :
Átrezgenek vén sírokon,
Emlékgazdag téren, romon;
S a csörgeteg halk morájában :
Mint keltek, elmerülnek lágyan!

S nem zeng a késő dal, hogy újra
A szíveket hó lánggra gyujtsa . . . !

Nem hoz reményt, szerelmet, vágyat,
— Halotti ének hangja bágyadt, —
Emlékezik csak szebb időkre :
Midőn eget földet betölte.

Zendülsz oh hang! a puszta tájon,
Hogy a ki hall,
S egykor meg nem hatá a dal :
Emlékezzék és lelke fájjon!

Szeresd a szép kikeletet,
Szeresd a mig szeretheted!
Hogy ösvényed rózsákkal hintse . . .
Mert eljön a bús ősz kikirese,
S im a tündér kép semmivé lőn . . . .
Szeresd a dalt, szeresd, szeresd!
Mig meg nem zendül búsan, — későn!

NE HAGYJ MÉG ITT . . .

Ne hagyj még itt, ne menj még el!
Ez a tiszta nyári éjjel,
Érző lelked búbájában
Hajtsa hozzám, tartsa nálam!

Virág vagy te, szép virágszál!
Nappal szellő, sugár rád száll;
S a mikor te úgy sugáرزol :
Mély homály fed engem távol!

Csendbe van föld s ég temetve . . .
Hadd hulljak most kebeledbe!
Reggel aztán meg is halhat
A szép éjjel boldog harmat!

EMLÉKEZET.

Rég futok már, messzejártam,
Hegy, völgy, tenger áll utánam.
Minek vinnél oda vissza
Engem oh emlékezet!?
Mutogatván még szememnek :
A mit látni nem szeret!

Nékem is nyílt az élet,
Szi v em bizott, hitt, remélett.
Érzelemben, áldozatban
Gondolá a lét becsét;
S visszavenné mostan a mit
Bálványára elfecsélt.

Sorsom volt-e zord, kietlen?
Vagy bú-kórság lakta keblem?
De a multban a való sem
Birta boldogítani!
Hát most, annak elmosódott
Távol lengő árnyai?!

Ha a napnak vége . . vége . . . :
Vesszen ég, föld vak sötétbe!
Mért lássunk a multba : mellyet
Elvesztett már életünk?
S tőled, oh lassan fogyó hold,
Nem lehet felejtenünk!!

De fussunk a pályatéren!
Igy vagy ugy majd vége lészen . . .
És a sirtól visszanezvéen :
Azt mondjuk mindannyian :
Egész élet hasztalanság!
Feküdjünk le, — este van!

A VITÉZ.

„Ki vagy, ki olly sebtben s későn
Kopogtatsz a vár kapuján?
Szökevény-e, kalandor-e,
Avvagy hirnök talán?“

„Egyik sem a három közül,
De jó barát! — nyisd a kaput!“
A felvonó hid átzuhan,
S a jött a várba jut.

„Időm rövid, szavam kevés,
— Imigy szól a várur előtt, —
Ellenség tört ránk, hada sok . . .
Hogy szinte reng a föld!“

„Látsz engemet, tudd sorsomat :
Van két árvám, kis gyermekem!
Rég keresünk nőt és anyát,
Add lányodat nekem!“

„Becsüllek érte, a ki vagy . . .
Hogy nyíltan szólsz, — s hogy ezt mered!
De hirneved hallasd velem,
S mutasd fel címered!“

És megfordul a jövevény,
A nyílt homlok most árnyat ölt . . .
Menvén ennyit mond : „jó a had,
Hogy szinte reng a föld!“

* * *

„Ki vagy, ki olly sebtén kopogsz
Beteg harczosnak ablakán?
Az ellenhad vitézei
Éledtek fel talán?“

„Alusznak ők, — láss engemet!
Ki hős valál a vérnapon :
Nevedről fenn beszél a hír,
S három nagy testhalom.“

„Ösváramban, nemes vitéz!
Megkérted én leányomat,
Im, itt a hű nő és anya . . .
Szívét, kezét fogadd!”

„Milly kéz, milly szív! — de általok
Szép álman már be nem telik . . .
Itt . . . szúr a bentört nyilszigony . . .
Végem lesz reggelig . . . !“

„Örök fény a bajnok nevé!
De nincs-e két kis magzatod?
Még jobban kell a hű anya :
Ha őket elhagyod!”

„Mellynek harczán, port és mezőt,
Omló vérem megáztata; — —
S melly általam megmentve lőn :
Anyjok lesz a — haza!

ELEIMNEK.

Eleimnek kisdéd háza,
Békességgel fölruházva!
Hol bölesóm is ringott egykor,
S fürge lábam futosott :
Csak növeld agg napjaimra
Kertedben a gyámbotot!

A mint vágyban és reményben
Küszöbödöt által-léptem,
Hogy kikisért és megáldott
A ki legjobban szeret :
A világban nem találok
Nyugodalmat, örömet!

A kép, melly ugy csábit távol,
A remény, mit szívünk ápol :
Fellegjáték melly eltorzúl,
Köd, mit a szél elvere;
Valót adtam a reményért,
De búsit is a csere!

Csendes hajlék, téged látlak
Lombja közt az ákáczfáknak;
Kéményednek kéklő füstje
Az ég felé kanyarog . . .
Otthon vannak az enyéme!
Mért hogy én is nem vagyok?!

Ott az udvar, ott a kis kert,
Benne minden fűszál ismert ;
Gyermek-képek, ifju álmak
Szép emléke mindenütt . . .
Ah, mig köztem és közöttök
Idő és tér nem feküdt!

Öreg apám szánt, vet, munkál,
— Többet ér még mindnyájunknál —

Édes anyám imádkozva
Viraszt fel sok éjjelen,
S fohász, munka mindazért, hogy
Az én dolgom jó legyen.

Világ gyult már őszi estén,
Mintha látnám, mintha lesném :
Mit csinálnak . . . ? olvasgatják
Kedves fiok levelét . . . .
S még soká, a sötétben is
Csak rólam foly a beszéd.

A kik vélem be nem teltek :
Várjatok csak áldott lelkek!
Mint a tengerek hajósa,
Ki a földet meghajózza :
Haza felé közeledem
Mentül messzebb haladok;
A szívem visz, — nem sokáig
Lesztek immár magatok!

MÁRIÁHOZ,

(midőn zárdába készült.)

Nézz széllyel még e szép világon,
Ugy is, végkép idehagyod!
Csak sejteni, s nem látni enged
Azontúl rácsos ablakod!
S barátodtól fogadd el e dalt . . .
Bár benne más hang zengene!
S ne volna, mint most, búcsu-ének,
Holtat kísérő gyász zene!

De mig mennél : járd be a balmot,
A koronás, bükkes tetőt;
Nézd : a rónán felcsillogó tó
Vidéke tarka képet ölt!

Szellő s illat mig váltva csap meg :
A völgybe szállj le egyedül;
Hol csermely fut, madár dalolgat,
S a lombok közt le s felmerül.

A harmatos, hűvös korányon,
Menj el kerted virághihoz;
Merengj az esti fényen, a mint
Bérczet, felhőt bearanyoz.
Virassz fenn csendes tiszta éjben . . .
Várd meg midőn fölkel a hold,
És ujjabb bájta a bájos éjhez
Távol szóló furulya told.

Olvasd meg a költőknek álmát,
Előttök tárd fel kebledet!
Hallgasd a boldog ifjúságot
Midőn vigad, midőn szeret.
Hajolj le a játszó gyerekekhez,
Nézd kisdédével az anyát!
Szived kérdezd ki mindezekről,
S figyelj reá : milly hangot ád!?

Ha mindez már lelkedre nem hat;
S nincs érdeke, nincsen szava
Az életnek s a szép világnak :
Melly kötne, melly marasztana;
Ha könybe már nem lábad a szem,
E földet úzó tiszta menny . . .
Mellyet javall az ég sugalma :
Menj a pályán, leányka, menj!

Mondod : hogy ott is kék az égbolt,
Madár ül a fán, zengve dalt,
Fut a csermely, nyílnak virágok . . .
— Oh hölgy, magad ne csald, ne csald!
Csudáival a nagy természet
Ugy hat reánk, úgy szép nekünk :
Ha keblünkben szint' olly világ van;
S vágyunk, remélünk, szeretünk.

S majd a midőn a szent küszöbre
Teended oh hölgy! lábadat :
Sajgó érzésed a világra,
Hagyd künn, hol a világ marad!

Ha titkos bút viszen be lelked :
Bevitte a vészes magot,
Mellyből, midőn koránse vélnéd :
A megbánás fölsarjadott.

Ha megzendül a néma boltiv
— Halk mélán szól az orgona, —
S oltár elé szent társaiddal,
Áhitatos lélek vona ;
Vagy czelládban, szűk mécsvilágnál
Az éj bus hangulatba ejt,
S martirok képe néz a falról,
Kik itták a méreg-kehelyt :

Óvd lelked a kísértetektől!
Melly minket itt nyugtat, vezet :
Gonosz, bűnös játékot űzne
Emlékezet, remény veled!
Szalasszon egy sohajt ki ajkad,
Könyűd titkon perdüljön el
Sorsod miatt, vagy földi tárgyért :
Hogy vétkes légy — a percz közel!

Ifju vagy még, maradj közöttünk!
Az életnél mi édesebb?
Szép lelked azzal is kibékül:
Mi rajta folt, mi rajta seb;
A szélvész port szór önmagára,
Tisztán megy a lágy fuvalom;
Élj és békülj ki tenmagaddal . . .
A földön sok gyönyör vagyon!

NYÁRBAN.

Meg van áldva, felruházva
Kalászfővel a barázda;
Megis zendül ott mahólnap
Éneke az aratóknak.
Várjatok még, hadd viselje
A jó föld a koronát;
Mellyet ugy is munkadíjúl
Az embernek odaád.

Hegyek, halmok tája zöldül,
Szőlőfának levelétül;
Telik szemje drága nedvvel :
Mellyet a sziv óhajt, kedvel.
Bő szüret lesz, széled a bú . . .
A borsajtó csikorog;
Harsány zajtól riadoznak
A tetők, a hegysorok.

A mi síkon s bérczen terme :
Légy okos, hiv sáfár benne!
Hordd be kévéd, töltsd meg a csürt,
Uj borod, uj tömlőbe szürd!
Balgatag, ki többre vágyik
Mikor napról napra van;
Övéinek mikor élhet
Békességben, boldogan!

Ha megtisztel a barátság :
Asztalod terítve lássák;
Hozz fel ót, és hozz fel újat,
Jó, ha a sziv felvidülhat!

Mikor ugy-e! van borulva,
Mikor rajta annyi seb . . .
Nyájas órák örömében
Baja gyógyul s csendesebb!

Zivatarban, vak setétben
Elkésett a szerencsétlen!
Nyomor, éhség gyötri, — fázik...
Alig érhet már a házig;
Küszöbödnél, köntöséről
Rázogatván a havat :
Ha félénken bekopogtat,
Nyájasan mondd : hogy szabad!

Ültesd melléd a megre,
Mig ki-enged lelke, teste . . .
Bizalomra, szóra nyerd meg,
S ha elaludt már a gyermek :
Sebhelyét mutatva, — s híven
Beszélvén sok bős csatát :
Szeld meg neki kenyeredet,
S töltsed színig poharát!

ŐSZEL.

Ültem a rét zöld pázsitján
Hol a csermely omlott tisztán;
Illatos fű, nyílt virágok . . .
Szemem alig nézett rájuk.

Völgyek árnyán elmulattam,
Támadatkor, alkonyatban;
Lelkemhez szólt a madárdal,
Mély, de gyorsan múló bájjal!

A mennyet borongni látom,
Dér-harmat függ a faágon;
Fogy az élet észrevétlen,
Lassúbb, lassúbb érülésben!

Rétek halvány kis virága!
Hulló lombja a bereknek!
Némuló dal, mért szeretlek?
— Elveszítlek nem sokára!

SÁNDOR BÁCSI.

Kész deczember
Már a kelmed
Fehér haja, ősz szakála!
De a szíve,
A kedve még
Mindig az áprilist járja.

Élte lakzi . . .
S gyógyszer torkán
Nem ment még le egy gyüszünyi, —
Mi bordában
Szótték fonták :
Hogy el nem tud immár nyüni?!

Hatvan évet
Hord a hátán,
S megszentülni mégis jókor?
Nem szelídül
Még hamisabb,
Olyan kelmed mint az ó bor.

Bor a teje
Vén gyerekek;
Jó az új is, jobb a régi!
Igyunk egyet
Jó barátim!
Mindig csak ez a vers végi!

És viradtig
Dínom-dánom,
Szól a kakas egyszer, kétszer,
De e hangtól
Ugy irtózik!
Búvik tőle mint szent Péter.

Búvó-hely, a
Pince öble,
A tivornyák ősi vára;

S halálig nem
Kapitulál
Ő esik el utóljára.

Egykor ugyis
A mint tudjuk :
Zászlótartó volt a hadban;
A zászlóból
Már csak a nyél,
A hős tetteiből egy kulacs van!

S ő a talpán
Mégis ember,
Egy étetés neki Kassa;
Csak azért is
Elmegy addig :
Hogy magát kísétálhassa.

Ollyan föld ő,
Hol bürök, gyom,
Rózsa, gyógyfű föltenyésznek,
Vidor kedve
Röpkedő méh :
Hord azokról édes mézet.

Gondja nincs, a
Nagy világra,
A hol vér és tinta folynak;
Maradjon hír
A vitéznek,
A sok betű meg a molynak!

Nem ad gondot
S pénzt kamatra,
Zárja bé majd más az ajtót!
Ugy is minden
Hasztalanság :
A mi csak lesz, a mi csak volt!

Tudomány, hír,
Hatalom, fény :
Látó vakság, fényes járom;
Egyik ember
Mélybe süllyed,
Más elvész a magasságon!

Kelmed látom
Tartja, a mit
Salamon szólt hajdanában :

Mikép a nagy
Bölcsességben:
Hasonló nagy busulás van!

Nem is búsult
Életében,
Jól teszi, bár mit mond a pap!
Kik föltozzák
E világot :
A bölesek sem boldogabbak!

FECSCKE, GÓLYA.

Téve hosszú, terhes útat
— Mellyet a szél is megúnhat, —
Kikeletkor megjövéték!
Rongyos, szennyes volt a fészek....
Ezt a dolgot hozni jóra :
Volt az első, — fecske, gólya!

Úlni aztán a tojáson,
Lesve várva hogy kivágjon;
Majd nevelni a családot :
Melly öt hat tagból is állott,
Védni, gondoskodni róla :
Munka volt az, fecske, gólya!

S a kicsinyek hogy kiszálltak :
Vége lőn az enyhe nyárnak;
S míg a haraszt meg nem csördül :
Utra keltek seregestül . . .
No biz ezért fecske, gólya!
Ide se jöttetek volna!

HALOTTAK EMLÉKEZETE.

Hull a levél, . . . a tarlott őszi tájak
Szebb napjaikra nézni intenek;
Szeretben kik vélünk egy valának :
Feledjük-e midőn már nincsenek?!

Jertek, jertek! s hulló lomb közepett
Üljük meg a bús emlék-ünnepet!

Ugy elmerül szivünk a földiekben . . . !
Hű lenni a méltó búhoz nem ért;

Oh, a fátyol mi könnyen hátralebben,
Mellyet köténk az elvesztettekért!

Hogy sirjokon mécs, szemünkben könny ég:
Legyen ez a nap az övék . . . övék . . . !

Mienk is ez! emlékbem, fájdalomban
Ugyan mienk! kik élvén hányatunk!

—Csak addig zúg a lomb, míg a galyon van,—
A holtaknál nincs a mi bánatunk!

De jól van így . . ! a búban, könnyeken :
Kéért bú s könny van, nekünk megjelen!

Itt a szülő, hű karjai kitérők,

A szeretett férj haza látogat ;

Ne sirjatok szegény rongyfedte árvák!

Ifjú özvegy, vetkezd le gyászodat!

Kis magzatim! hát visszatértetek . . ?

Oh mint vérezett, fájt szívem értetek!

A hős ifju koszorúval, sebekkel,

A test-halomból délczegen kilép;

Jön a testvér, barát s a mátká; felkel

Ki elveszett, s nem tudni hol? mikép?

Meghalni a sors a kit hova vitt :
Föld és tenger kiadja holtait.

Körülfognak vigasztaló beszéddel :
A cél, az út mind egymáshoz vezet!
Nem foszlik még az ábránd rajza széllyel :
S erős hit ver szivünkben gyökeret.
Mint a virág kelyhébe' titkosan,
Illat s szírom közt a gyümölcs fogan.

S enyhül a bú, szivünk nem nyomja kétség,
Mi jól értünk az elhunytak felől!
Az örömért, melly vélők érte végét :
Örökségünk remény, remény te lől!
A téli napnak, — távol szertelen, —
Melege megfogy, tündöklése nem!

A hűségnek nem veszhet el jutalma,
S szivnek kit a sors összevi-sza-zúz;
Pálmánkért a hit menny felé utalva:
Nem lenne csak sirunkig kalauz?
A vágy jobbat lel, mert jobbat keres;
Még ez a könny is szebb létért kezes!

PihenjeteK hát hivek, jók, szerettek!

S kiknek a föld keservvel fizete;

Hull a levél . . . de az emlékezetnek

Örök-zölden mosolyog ligete.

Hull a levél; . . . alvó félben az élet . . .

Boldog, boldog... ki tudja még se félhet!

S a halál és pusztulás közepett :

Uj életnek szentelhet ünnepet!

NE HÍVJ . . !

Ne hívj engem ki a mezőre,

Ha elveszett virága, zöldje!

Vagy a gyorsan futó patakhoz,

Melly a bérczről hullt lombokat hoz;

Ábránd, öröm, dal messze-széledt . . .

Közel, távol kinzó enyészet!

Bezárkozván ülök szobámban,
Hogy e bus képeket ne lássam . . .

S így is borongok . . . lázas elmém
A táj sötét rajzát viselvén.

FENT ÉS ALANT.

Ne légy irigy kicsi kunyhó,
Ama büszke palotára!
Ama büszke palotának
Nagy a fénye, nagy az — árnya!

Te pihensz az éjszakában;
Ott világos minden ablak,
Beteg ember, vagy halott van
A háznál, hol így virasznak!

Ne légy irigy kicsi kunyhó;
Azoknak, kik ott születtek :
Ki tudja hol lesz haláluk,
Odafent-e vagy te benned?

Ne bánd : hogy szűk, alacson vagy,
S ott nagy termék, boltos ívek;
Közel vannak itt egymáshoz,
Távol vannak ott a szívek!

S hogy a súlyos munka népe
Szűken bánik a kenyérrel :
Fenn párolg sok drága éték . . .
S egy izes falat se kél el!

És ha a vész összedönti
A kunyhót a palotával,
Gyenge bokrot, büszke tölgyet,
Haragjában porba ágyal :

Szűk örökje a kinek szent :
Felkél a kunyhó lakója,
Más falat rak a romokból,
Szarufáját összerójja;

Oltogat, nyes, — fája, földe
Ujra sarjad, újra zöldül,
Gyógyul a ház, gyógyul a sziv
Lassan lassan mély sebébül.

Visszatér az elveszett mult,
Visszatér a régi fecske;
Ugy illik a boldog kunyhó
Kéményébe, nagy fecsegve.

De romja a palotának,
Feketülve ott hever még;
Önmagára szomorító,
Volt urára vádló emlék.

Ott veszett az ősi czímer,
Az elődök képe, kardja;
Nem akad : ki az ereklyét
A rom közül kikaparja.

Még a föld is összerendült,
Hogy a kastély egybeomlott,
S most növeszt rá szánalomból
Sűrű burjánt, kúszó lonczot.

Ne légy irigy, kicsi kunyhó
Ama büszke palotára!
Benne fénynek, hatalomnak,
Nagy az ára, nagy az árnya!

A HU VITEZ.

A hős király csatába indul,
Mellette nagy harczos sereg;
S hiv bajnokok, kik dárda-nyiltul,
Vértül meg nem félemlenek,
Meg nem félemlenek!

A harczosok közt egy ifju van,
Hivebb, bátrabb mindannyinál!
S ő, a leghivebb van gyanúban:
Nem bízik benne a király,
Nem bízik a király.

Egymásra két had kürtöt fúvat,
S csattogva gyors nyilat bocsát;
Mint két szemközt futó borúlat,
Egymásba ütve homlokát,
Villámos homlokát.

Küzd a király, a vést nem látja,
S száz kopjás kéz ügyébe jut;
A nyil, mint bős darázs fulánkja
Már már nemes szivébe fut,
Már már szivébe fut.

De hozzá gyors levente vágat,
— Az arcz fedett, a mell szabad, —
Védbástya, vért az a királynak . . .
S maga eldől, holtan, hanyatt,
Eldől holtan hanyatt.

Az ellenség fut, a király szól :
,Éltén váltá meg életem!
Nevét . . ! mert azt egész világtól
Bámult szoborra vésetem!
Szoborra vésetem!

Hol van, ki őt szoptatta, szülte?
Nő vagy fiak, barát, rokon?
Ki egy igaz szót tud felőle :
Kegyem leend mindnyájokon,
Kegyem mindnyájokon !

Helyezzétek dus ravatalra,
Hadd lássa nép s had a dicsőt!
Hadd lássa ő, s piruljon arcza . . .
Ki rég gyanús szemem előtt,
Gyanús szemem előtt!

„Piros már oh király! eléggé,
A bajnok arcz, — vértül piros, —
Mert ő az, ki élted megvédé . . .
S e vér szennyet, gyanut lemos,
Szennyet, gyanút lemos!“

HALLGASS..!

Hallgass, hallgass elkésett dal,
Szebb napoknak képe társa!
Lomb, virág ha tégedet hall
Még fájóbb lesz kimulása.
Hallgass, hallgass elkésett vágy,
Ne vérezd a szívet jobban!
Kit remény, kedv, minden elhagy :
Hadd veszítsen megnyugodtan!

Bús a tájék hervadáskor . . .
Ugy elnémult a dalos had!
Hegy-völgyön a tündér sátor
Ki hitte hogy így leroskad!

Ki hitte, hogy haloványon
Huny le a szép csillag fénye?
S szép reménység, boldog álom :
Fájdalommá válik végre?!

Zaklató vágy, néked éltem!
Keblem égett s el nem hamvadt;
Elhagyattad jókor vélem
Az östelket, a nyugalmat!
Magas szirten vérezd lábam,
Majd a mély tengerre üztél!
Nem hagyál a palotában,
Nem hagyál a pásztor-tüznél!

Nyertem szivet, boldogságot,
S oda hagytam, oda, érted!
Kór szivem gyógyulni vágyott,
S tudva szíttam édes mérget!
Im! lassúlunk mind a ketten . . !
Aggott sólyom, vedlett szárnynyal,
Repült bár a fellegekben :
Csak a szomszéd fáig szárnyal.

Boldog tájak! nyugodalmas
Húség karja . . . tűzhely lángja!
Erőtlen vágy, hallgass, hallgas!
Lelkem a mult vérzi, bántja!
Tört virághoz, hullt levélhez
A nyájas dal hasztalan szól . . .
Szivem is csak beteggebb lesz
A mosolygó gondolattól!

Oh csak vissza, vissza térne,
A szép nyárnak fénye, lombja!
Ború gyúlne bár az égre,
Melly szélvészbzen lángját ontja.
Hah, csak bírna! szállna véled
Oh vágy, e sziv kénye-kedvén!
S magam ismét a nagy élet
Zajgó hullámára vetném!

FEDDŐZÉS.

Szól a harang, — kapui az ur házának
Az ájtatos hívők előtt nyitva állnak;
Itt gyógyul ki a beteg sok titkos sebbül,
Könyet ejtvén, imádkozván megkönnyebbül.

Hogy nem térsz be ide te is embertársam!
Vagy jobb neked imádkozni más egyházban?
A hol hozzád rokon s vér nem közelíthet,
Kiknek láttán háborogni érzed szíved!

Hejh, kifordul ma-holnap a föld alólad,
Elmennél úgy, hogy szivedben meg ne oltsad
Rég füstölgő üszkét a rut gyűlöletnek?
Kibékülnél bezzeg majd ha eltemetnek!

Jőj be, jőj be! itt van a nyáj kit legeltet,
Maga az ur kies mezők s vizek mellett;
Holott édes szó hallatszik, tiszta fény süt,
Jobb itt egy nap, hogy-nem ezer nap egyébütt!

Istenével ki szívesen lenni áhit :
Elfelejtí az életnek balgaságít ;
Ha leborulsz buzgósággal, meg nem látod :
Ki ül melléd? ellenség-e vagy barátod!?

A gyűlölség két élű kard, gyilkos fegyver,
—Te is sérülsz ha mást azzal kezéd megver,—
A lélekben élő féreg, öröklő seb,
Jaj, a kinél a szeretet nem erősebb!

A méregfa lombját őszszel elhullatja,
Megverdik a fenevadak bős fajzatja ;
De ki úgy tud haragudni, és szívére
Ugy ránótt a gyűlöletnek száraz kérge,

Hogy ajakán e szép szavak ki nem jönnek :
Megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek,—
Lehet annak templomod bár Jeruzsálem!
Imádsága sohsem nyer illy választ : Ámen!

FALUSI KÉP.

Kié ez a nyugodalmas kicsiny lak?
Körülötte terepély fák virítnak,
Ez a hajlék jámbor szántó-vetőé,
S nagy az öröm a melly ma azt betölté.

Ház kapuja tövig kinyílt magátúl,
Szük az udvar, de most mintegy kitágúl;
Fa, virágát jó kedvében lerázza,
Fényesebben süt a nap is a házra.

— S öreg párnak örömére mi szolgál?
Nincs nekik több, nem is volt egy fioknál,
Kis korában, sorsán sokat törődven,
Igy nyugodtak meg a fiú jövőjén :

A jó Isten ha őt élni engedi :
Szántson, vessen, mint az apja s elei;
Az örökség kevés ugyan, — de hagyján!
Nincs rosszabb mint más idegen falatján!

Azonban, a jó öreg pap nem enged,
Mondván : vigye iskolába kegyelmed!
Hadd tanuljon, s kincset szerez magának,
Mellynek lopó, s a rozsdá is nem árthat.

S ment a fiú, tanult, küzdött merészen,
Mig felvivé a jó Isten s az érdem;
Most hazajött, — nő s gyermekek körülte, —
— Csuda-e hát, ha reng a ház örülve?!

Öreg gazdánk, hű élete-párjával,
Galamb-őszen, de fris, piros orczával,
Az örömtől, megifjulnak tiz évvel . . .
—Hejh, hogy illy nap éltünkben csak kivétel!

Millyen fiú! — a melly alatt pihent ő,
Boldog a sziv, s mellyet szopott, az emlő!
S felesége! ifjú, szép, — s mi hétszer
Szébbé teszi : szelidsége az ékszer.

Ez az asszony, bár nagy nemből eredett,
Szüleiként tartja a két öreget;
S nem bánja, — bár palotában nevelték, —
E kis házban legyen lakos, ne vendég!

A boldog férj, hű nejének, hogy olyan . . .
Köszönetet küld egy hálás mosolyban,
Amaz ránéz : — egymás lelkét megértik, —
Én a tiéd, enyéme a tiéd!

S az unokák, emez fiú, amaz lány,
Egészséges, okos, kedves valahány;
Egy perez alatt otthon lelik magokat . . .
Egyik futos, másik kérdez, mutogat.

A jó asszonyt czirógatván kezeik :
Édes anyám-, nagyanyámnak nevezik,
Azt rég hallá, most hallja ezt először,
S nagy az érzés, melly szivéből clőtör.

Körülöttök beh mindent is elkövet,
Jár-kél, tesz-vesz, alig leli helyöket;
Oh, a mit lát, szemének csak szokatlan . . .
A sziv édest, vele-rokont lel abban.

Milly szép is a lelkek szövetkezése :
Idegenből rokon, vér lesz cserélve!
Mi nagy, mi szent tüzével a szeretet :
Igy egymáshoz olvasztván a sziveket!

Öreg gazdánk, egy két szót is alig vált,
Örömeben, sokáig az öröm gát;
Hanem mikor körülülve az asztal,
Mint a forrás, kibuzdul e szavakkal :

Virágoztok mint a diszló olajfa,
Látja szemem, a mit szívem ohajta!
Én fiaim! — egyebet nem mondhatok, —
Simeonnal már örömet meghalok!

S apa, fiú, — hogy vége az ebédnek, —
Szép csendesen borozgatván, beszélget;
A többiek, kimennek a szőlőbe,
Ugy örül a gyermek-sereg előre!

A nap halad, — ha boldog, száll az óra,
Alig, alig tudunk számolni róla!
De, — mert a húr szakadásig feszülhet :
Jön az éjjel, — és jóltévőn a — szünet!

A mindenség mi hallgatag, mi békés!
Pihen a föld, pihen a ház s az érzés;
Csak az álom jelen meg, és enyelgve
Másolgat a nap képéből ecsetje.

A szemeket nyugvás zárja be lágyan,
S öreg asszony ébren van még az ágyban;
Bajlódik a boldogsággal s szívével . . . .
— Mért ilyen nap éltünkben csak kivétel?

MÁJUS ELSŐ NAPJÁN.

1857.

Igazán ma nyolcz éve már, a midőn
Kezed, szived életemnek kincse lőn!?
Ugy elillant nem is véltem, — mintha vélem
Egy jó tündér átrepült vón az időn!

Te vagy az a nyájas tündér, te magad !
A tövis közt utam gyorsan áthalad,
S azt a mézet, mit fukaran nyujt az élet :
Százszorozva izli ajkam általad !

A multakra irigykedni nincs okom ;
Most is olyan vagy nekem, mint egykoron,
Midőn álltál ott az oltár zsámolyánál ,
Szerelemmel, szeméremmel arczodon !

Kellemidben nincsen semmi veszteség,
Vagy szemem csal, a melly vélők eltelék ?
Szép csalódás könnyű fátyol ! a mint látszol
Én szeretlek, boldog vagyok, s ez elég !

Csendes a sziv, csendes a ház, — jó nekünk
Nem sohajtjuk a mit el nem érhetünk ;
Mellyből váltva lesz az élet boldogsága :
Mindenünk van : bűnk, reményünk, örömünk !

Néha, néha megrendül e kis sziget,
De a szélvész a mikép jött, elsiet ;
Hol kis bátyja halma látszik: fi un k játszik...
Mást adott, ki elvevé az egyiket !

S mi jót érünk, neki szánjuk, mind neki!
Zugjanak ránk a balsorsnak fellegi!
A madár ül éjszakákon künn az ágon,
Meleg fészkrét kicsijének engedi.

Ifju lettem, szívem agg volt ez előtt,
Most mindenben érdekest lel s meglepőt;
A mit ködben sejtve láttam hajdanában:
Mind megértem, — az én álmam mind betölt!

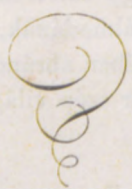
Csak tovább is, csak sokáig így legyen!
Szelid holdam, vezérvé át az életen!
Hogy majd annak késő végén rátok nézvé:
Boldog álmom fogja be az én szemem!

I-V. 40.

A mi abban fájdalom van :
Legyen nálad csupán játék . . . !
S üdve szálljon mind a szívre . . .
Az a sok szép varázs íge,
Életedben testté válják !

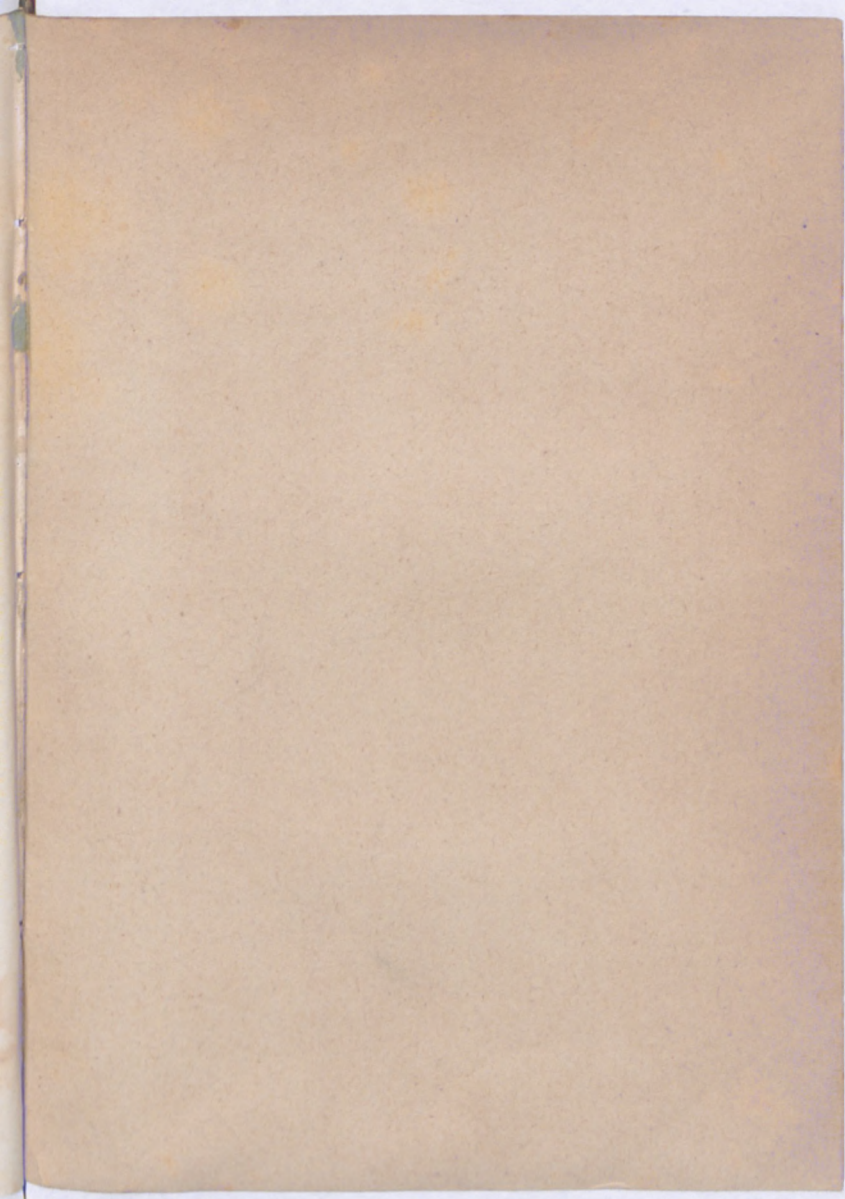

131003

Pest, 1858. Nyomatott Landerer és Heckenastnál.

REVÍZIÓ

2008 FEBR 11

The image shows a close-up of a marbled paper pattern. The pattern consists of intricate, swirling, and scalloped shapes in shades of deep red, maroon, and dark purple, with accents of blue and cream. The overall effect is a dense, textured, and somewhat hypnotic visual. A large, stylized, light-colored letter 'L' is printed vertically across the center of the page. Above this large 'L', there is a smaller, similar 'L' shape. The background is the marbled paper itself, which is framed by a dark border.

L
L

TOMPA
VERSEL.

2.

